

T.C

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DİSİPLİNLERARASI AİLE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ÇOCUK YAŞTA EVLİLİK GERÇEKLEŞTİREN 18-22 YAŞ ARASI SURİYELİ
KADINLARIN EVLİLİK UYUMU VE YAŞADIKLARI İLİŞKİ
PROBLEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (KONYA ÖRNEĞİ)**

Gülcan ÜSTÜNDAĞ

Yüksek Lisans Tezi

**KONYA
Haziran, 2020**

ÇOCUK YAŞTA EVLİLİK GERÇEKLEŞTİREN 18-22 YAŞ ARASI SURİYELİ
KADINLARIN EVLİLİK UYUMU VE YAŞADIKLARI İLİŞKİ PROBLEMLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ (KONYA ÖRNEĞİ)

Gülcan ÜSTÜNDAĞ

KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı Anabilim Dalı
Tezli Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Hatice YALÇIN

Konya
Haziran, 2020

KABUL VE ONAY

Gülcan ÜSTÜNDAĞ tarafından hazırlanan “Çocuk Yaşta Evlilik Gerçekleştiren 18-22 Yaş Arası Suriyeli Kadınların Evlilik Uyumu Ve Yaşadıkları İlişki problemlerinin Değerlendirilmesi (Konya Örneği)” başlıklı bu çalışma, Haziran 2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: **Doç. Dr. Füsun SUNAR** _____
KTO Karatay Üniversitesi

Tez Danışmanı: **Dr. Öğr. Üyesi Hatice YALÇIN** _____
KTO Karatay Üniversitesi

Jüri Üyesi: **Dr. Öğr. İbrahim NACAĞ** _____
KTO Karatay Üniversitesi

Jüri tarafından kabul edilen bu çalışmanın Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Didem TUNÇEZ
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Enstitü tarafından onaylanan Yüksek Lisans tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını basılı veya dijital biçimde arşivleme ve aşağıda belirtilen koşullar dahilinde erişime açma iznini KTO Karatay Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle, Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak ve gelecekteki çalışmalar (makale, kitap, lisans, patent vb.) için tezimin tamamının veya bir bölümünün kullanım hakları yalnızca bana ait olacaktır.

Tezimin bütünüyle kendi çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izinle kullanılması zorunlu olan kaynakları, yazılı izin alarak kullandığımı ve istenildiğinde izinlerin suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayımlanan “Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge” kapsamında, tezim, aşağıda belirtilen koşullar haricince, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve KTO Karatay Üniversitesi Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

Enstitü / Fakülte Yönetim Kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir.¹

Enstitü / Fakülte Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ...en fazla 6 ay ertelenmiştir.²

Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir.³⁴

24 Haziran 2020

Gülcan ÜSTÜNDAĞ

¹ MADDE 6(1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

² MADDE 6(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

³ MADDE 7(1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

⁴ MADDE 7(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

ETİK BEYAN

KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Hazırlama ve Yazım Kurallarına uygun olarak Unvanı Dr. Öğr. Üyesi Hatice YALÇIN'ın danışmanlığında tarafımdan üretilen bu tez çalışmasında; sunduğum tüm veri, enformasyon, bilgi ve belgeleri bilimsel etik kuralları çerçevesinde elde ettiğimi, tüm değerlendirme, analiz, bulgu ve sonuçları bilimsel usullere uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım kaynakların tümüne bilimsel normlara uygun biçimde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

24 Haziran 2020

Gülcan ÜSTÜNDAĞ

Annem Gülçin ÜSTÜNDAĞ'a

TEŞEKKÜR

Tez çalışmasının bütün aşamalarında değerli bilgi ve deneyimleriyle bana yardımcı olan, Danışman Hocam Dr. Öğr. Üyesi Hatice YALÇIN'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Aileme, beni hiç yalnız bırakmadıkları için minnettarım. Özellikle annem her adımda bana destek olarak bu süreci tamamlamamı sağladı. Onun sevgisi olmasa bu tez mümkün olmazdı. Sevgili kardeşim Seren'e ise ayrıca teşekkür ederim, sabırla hep yanımda olduğu için.

Her konuda benden desteğini esirgemeyen çalışma alanım Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneğine teşekkürü borç bilirim. Tüm sevdiğim ve yanımda olan, ismini ekleyemediğim dostlarıma ve çalışma arkadaşlarıma da teşekkürlerimi sunarım.

Haziran, 2020

Gülcan ÜSTÜNDAĞ

ÖZET

Gülcan, ÜSTÜNDAĞ

Çocuk Yaşta Evlilik Gerçekleştiren 18-22 Yaş Arası Suriyeli Kadınların Evlilik Uyumu ve Yaşadıkları İlişki Problemlerinin Değerlendirilmesi (Konya Örneği)

Yüksek Lisans Tezi

Konya, 2020

Araştırmanın amacı: Suriyeli çocuk yaşta evlenen 18-22 yaş arası kadınların evlilik uyumları ve yaşadıkları ilişki problemlerinin değerlendirilmesidir. Araştırma evrenini, Konya ilinin Merkez ilçelerinde oturan erken yaşta evlilik gerçekleştirmiş Suriye uyruklu 18-22 yaş arası kadınlar oluşturmuştur. Araştırma kapsamında basit tesadüfi örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Araştırma; Nisan 2019 tarihinde başlayıp, Ocak 2020 tarihinde tamamlanmıştır. Araştırmada evli çiftlerin problem çözme becerilerinin değerlendirilmesinde “Problem Çözme Envanteri”; stresli durumlarda kullandıkları stratejileri belirlemek için “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği”; eşlerin evlilik ilişkisinden sağladıkları genel doyum düzeyini ölçmek amacıyla “Evlilik Yaşamı Anketi” kullanılmıştır. Ölçeklerin puanlarının karşılaştırılmasında bağımsız örneklem testi ve Anova kullanılmış, sonuçlara göre post-hoc test olarak Tukey testi tercih edilmiştir. Veri toplama araçları arasındaki ilişki ‘Person’ testiyle incelenmiştir. Evlilik yaşına göre Evlilik Yaşam Anketi ve stresle başa çıkma kapasitelerinde gruplar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Bununla beraber erken yaşta evlenen kadınlar ile diğerleri arasında sosyal destek alma noktasında ise anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. 16-17 yaşında evlenen kişiler, sosyal destek aramaya daha az ihtiyaç duyarken, 14 yaşında evlenen kadınların sosyal destek arama ihtiyaçları daha yüksek olarak saptanmıştır. 14-15 yaşında evlenip 6 yıl ve üzeri evli olan Suriyeli sığınmacı kadınların stresle başa çıkma kapasitelerinin daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmanın Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı çalışmalarına kaynaklık edeceği ve aile danışmanı yetiştirme çalışmalarında sığınmacı gruba yönelik eğitim programlarının düzenlenmesine katkıda bulunacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Yaşta Evlilik, Suriyeli Sığınmacı Kadınlar, Evlilik Uyumu, Sığınmacılarla Aile Danışmanlığı.

ABSTRACT

Gülcan, ÜSTÜNDAĞ

Marita Adjustments of Syrian Women Who Have Child Marriageand Evaluation of
Relationship Issues Example of Konya

Master's Thesis
Konya, 2020

The aim of this study is to evaluate the marriage problems of Syrian Asylum women between 18-22 who have married underage. The population of the study is consisting of the Syrian women who have married underage and inhabitants of Konya and its central districts. For the scope of research, simple, random sampling have chosen as the method. The research started at April 2019 and finished in January 2020. In the research, to evaluate the ability of couple in solving problems of the marriage, "Problem Solving Inventory", to indicate the strategy of coping with stress "The scale of Coping Methods With Stress", and to evaluate the satisfaction level of the marriage "Marriage Life Inventory" is used. Since the scale points are in normal distribution, up to the participants' socio-demographic character, in comparison of Marriage Life Inventory, Scale of Coping Methods with Stress, Problem Solving Inventory, the independent sample test and Anova are used. According to result of Anova, as the Post-hoc test, Turkey test is preferred. The relations between inventories have been analyzed with Person test. According results of Marriage Life Inventory and the scale of Coping Methods with Stress, there is not significant difference among groups according to the age of marriage. Yet, in terms of need for social support, there is statistically significant difference between the women have marriage age. It is determined that, the women who have married at 16-17, need less social support then the women who have married in 14. According to research, the Syrian Asylum women who have married in the age of 14-15 and been married 6 years or more, have lower capacity to cope with stress. This research is envisaged to be a source for the ministry of Family, Labor and Social Services and contribute the education of family counselor for the refugee groups.

Keywords

Child Marriage, Syrian Asylum Women, Marital Adjustment, Family Counseling for Asylumseekers.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	x
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1.Araştırmanın Problemi	2
1.2.Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
2. AİLE KAVRAMI	6
2.1. Aile Kavramı	6
2.2. Aile İçi İletişim.....	7
2.3. Evlilik ve Aile Kavramlarının İlişkisi	8
2.4.Türkiye’de Evlilik Prosedürü	9
2.5 Evliliğin Niteliğini Ölçmede Öne Çıkan Kavramlar	9
2.5.1 Evlilik Uyumu	10
2.5.2 Evlilik Mutluluğu.....	11
2.5.3 Evlilikte İstikrar.....	12
2.5.4 Evlilikte Çatışma.....	12
2.6.Erken Yaşta Evlilik	13
2.7 Göç Olgusu ve Temel Kavramlar.....	14
2.7.1. Düzenli Göç	17
2.7.2. Düzensiz Göç.....	17

2.7.3. Gönüllü Dönüş	17
2.7.4. Gönüllü Geri Dönüş.....	17
2.7.5. Göçmen	18
2.7.6. Mülteci.....	18
2.7.7. Şartlı Mülteci.....	18
2.7.8. Sığınmacı	19
2.8. Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler	19
2.8.1. Geçici Koruma Altında Olan Suriyelilerde Çocuk Yaşta Evlilik.....	21
2.8.2. Çocuk Yaşta Evlilik Gerçekleştiren Suriyeli Kadınların Evlilik Uyumu	23
3. YÖNTEM	26
3.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	26
3.2. Veri Toplama Araçları.....	26
3.3. Verilerin İşlenmesi.....	29
3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	29
4.BULGULAR VE YORUMLAR.....	30
5.TARTIŞMA.....	55
KAYNAKLAR.....	65
ÖZGEÇMİŞ	71
EKLER	73
EK- 1 EVLİLİK YAŞAM ANKETİ (ilk 7 soru)	73
EK-2 STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI ÖLÇEĞİ (ilk 9 soru)	74
EK-3 PROBLEM ÇÖZME ENVANTERİ (ilk 5 soru).....	75
EK-4 KİŞİSEL BİLGİ FORMU.....	76
EK-5 AYDINLATILMIŞ ONAM	77
EK-6 TERCÜMAN ONAY DİLEKÇESİ	78
EK 7 – GÖNÜLLÜ TERCÜMAN DİLEKÇESİ	79
EK – 8 ARAŞTRMA İZİN DİLEKÇESİ.....	80
EK – 9 ETİK KURUL ONAYI.....	81

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. 2016 yılı itibariyle Suriyeli eğitim yaşındaki çocukların okullaşma oranları	21
Tablo 2. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri (n=200).....	30
Tablo 3. Katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanları (n=200).....	32
Tablo 4. Katılımcıların yaş gruplarına göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması.....	33
Tablo 6. Katılımcıların aylık gelirine göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması.....	37
Tablo 7. Katılımcıların evlilik süresine göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması.....	39
Tablo 8. Kadınların evlilik yaşına göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması	41
Tablo 9. Katılımcıların eşleriyle akrabalık durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması.....	43
Tablo 10. Katılımcıların Çocuk Sayısına göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması.....	44
Tablo 11. Katılımcıların evde yaşayan diğer aile bireylerinin olması durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması	47
Tablo 12. Katılımcıların evlilikten memnun olma durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması	49
Tablo 13. Katılımcıların eşleriyle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması.....	51
Tablo 14. Katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi (EYA) puanları ile Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) puanları arasındaki korelasyonlar	52
Tablo 15. Katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi (EYA) puanları ile ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanları arasındaki korelasyonlar	53

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Türkiye’de Yıllara Göre Sayısal Gelişimi	15
Şekil 2. Suriyeli Mültecilerin Türkiye’de En Fazla Yerleştikleri İller.....	16

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltma	Açıklama
AFAD	: Türkiye Afet ve Acil Yönetim Başkanlığı
BMMYK	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Komiserliği
YUKK	: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu
IOM	: Uluslararası Göç Örgütü
GİGM	: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
UNİCEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
EYA	: Evlilik Yaşam Anketi
SBTÖ	: Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences
PÇE	: Problem Çözme Envanteri

1. GİRİŞ

Toplumsal yapı, pek çok farklı dinamiğin etki alanındadır. En temelde, pek çok ailenin bir araya gelişi ile oluşan toplumsal yapı, aynı zamanda dış etmenlerle de şekillenir. Bu dış etmenlerin belki de en görünür olanlarından biri göç olgusudur. Zira, çeşitli nedenlerle bir toplumsal yapıya başka bir toplumsal yapıdan parçalar girmesi anlamına gelen göç, yapıyı-özellikle de kalabalık göçlerde-dramatik olarak etkiler. Zira göç olgusunun kendisi halihazırda oldukça etkili bir olgu iken, göçmenlerin toplumsal dinamikleri ve aile içi ilişkileri de bu göç olgusunun içine yerleşerek, göç edilen toplumun yapısına etki eder.

Aile bu karmaşık yapı içindeki en temel birim olarak, toplumsal olanın belirleyicisi konumuna gelir. Aile içindeki dinamiklerin her biri, toplumsal yapıda derinden izler bıraktığı için, aile içi iletişim, aile ve evlilik kurumu arasındaki ilişki, evlilik ve aile kavramları arasındaki ilişki önem kazanır. Zira, bu noktaların her biri, toplumun işleyişine, toplumun refah düzeyine etki eder. Aile kurumunun evlilik ile oluştuğu düşünüldüğünde, evlilik ve aile kurumu arasındaki ilişki tam olarak nedir konusu önemlidir.

Öncelikle, toplumdan topluma değişmekle beraber, evlilik aileyi oluşturan hukuki bağın adı olarak tanımlanabilir. Tam da bu sebeple, evlilik aileyi oluşturan sistem haline gelir ve evliliğin dinamikleri doğrudan aileyi ve toplumu etkiler. Dolayısıyla evliliğin niteliği, aynı mantıksal sıra ile toplumun niteliğinde söz sahibi olur. Evlilik prosedürleri, evliliğin iç dinamikleri olan eşler arası uyum, eşler arasındaki istikrar ya da çatışma (bireysel/kültürel), kritik bir öneme sahip olur. Evlilik prosedürü evlilik sürecini etkileyerek, evliliğin çatışma ve uyum gibi zıt yönlerden hangisine sapacağını da belli ölçülerde belirler. Evlilik prosedüründeki en önemli kıstaslardan biri olan yaş da bu anlamda evliliğin niteliğinde önemli bir rol oynar. Bu da evliliğin niteliği, uyum ve çatışma süreçlerinin hangisinin daha yoğun deneyimleneceğini belirler. Özellikle reşit olma yaşı olarak kabul edilen 18 yaş altı olan, hukuken “çocuk” olarak nitelendirilen bireylerin evliliğine bu açıdan bakıldığında daha fazla dikkate değer olduğu söylenebilir. Özellikle erkek egemen toplumlarda kız çocuklarının bu durumu deneyimlemeleri, evlilik kurumunun niteliğini etkileyerek toplumsal yapıya etki etmektedir. Bununla beraber, özellikle Türkiye’deki Suriyeli göçmenlerde de sıkça

rastlanan bu durum, onların evliliklerini, dolayısıyla kendi toplumsal yapılarını, mevcut durumda Türkiye toplumuna entegre olma sürecinde oldukları düşünüldüğünde; Türkiye toplumunu nasıl etkilemektedir?

2011 yılından beri Suriye'den Türkiye'ye yapılan düzenli göçler sonucunda pek çok şehirde belli bir Suriyeli göçmen nüfusu oluşturmuştur. Bu nüfus bir yandan kendi toplumsal yapısını beraberinde getirirken öte yanda Türkiye'deki toplumsal yapının da bir parçası haline gelmiştir. (Karasu Arman,2016, s. 998). Bu sebeple, Suriyeli sığınmacıların evlilik pratikleri, evlilik prosedürleri de Türkiye'deki toplumsal yapının bir parçası haline gelmiştir. Bu bağlamda, bu çalışmada, özellikle evlilik içi uyum ve çatışmada, evlilik istikrarında, Konya çerçevesinde, çocuk yaşta evlenmiş olan Suriyeli sığınmacı kadınların durumu incelenmiştir. Yapılan saha araştırmaları ve anketler ile, bu spesifik çerçevede, bu kadınların evlilik ile ilgili deneyimleri ve bu deneyimlerin geniş çerçevede Türkiye'deki Suriyeli topluluğa ve totalde bütün Türkiye toplumlarına etkisi araştırılmıştır.

1.1.Araştırmanın Problemi

Halen Türkiye'ye giriş yapanlar hesaplanmadığında dahi 2020 yılı Nisan ayı itibariyle 3.583.584 Suriyeli mülteci (GİGM, 2020, s.28). Türkiye'de ikamet etmekte olup bu kadar büyük bir kitlenin ülkemizde yaşamaya başlaması birçok sorunu beraberinde getirmiştir. Bu kitlenin çoğunu, kadın ve çocukların oluşturuyor olması ve Suriyelilerin yüksek doğurganlık oranı da göz önünde bulundurulduğunda, öncelikli olarak aile yaşamlarının üzerinde durulması gerektiği görülmektedir. Erken yaşta evliliğin yoğun olduğu Suriyelilerin aile hayatında, evlilik uyumu ve yaşadıkları ilişki problemlerini çözme stillerinin önemli bir yer kapsıyor olabileceğini de akla getirmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın kapsamını Türkiye'de erken yaşta evlenen 18-22 yaş arası kadınlar oluşturmaktadır.

Bu çalışmada erken yaşta evlenen Suriyeli kadınların evlilik uyumu sorunlarına ilişkin öneriler sunulması hedeflenmiştir. Bu hedefe ulaşmak için aşağıda yer alan sorulara cevaplar aranmıştır.

Kadınların Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları nedir? Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında nasıl bir ilişki vardır?

Alt Problemler

1. Kadınların yaşlarına göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında fark var mıdır?
2. Kadınların eğitim durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında fark var mıdır?
3. Kadınların aylık gelirine göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında fark var mıdır?
4. Kadınların evlilik süresine göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında fark var mıdır?
5. Kadınların evlilik yaşına göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında fark var mıdır?
6. Kadınların eş ile akrabalık bağı olmasına göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında fark var mıdır?
7. Kadınların çocuk sayısına göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında fark var mıdır?
8. Kadınların evinde yaşayan başka aile bireyleri olması durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında fark var mıdır?
9. Kadınların evlilikten memnun olma durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında fark var mıdır?
10. Kadınların eşi ile sorumlulukları paylaşma durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları arasında fark var mıdır?

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Suriyeli, çocuk yaşta evlenen 18-22 yaş arası kadınların evlilik uyumları ve yaşadıkları ilişki problemlerinin değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda erken yaşta evlenen Suriyeli kadınların evlilik uyumu olgusuna etki eden değişkenler ve alt boyutları ele alınmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Elde edilen bulguların Suriyeli 18-22 yaş arası kadınların, Türkiye'deki motivasyonunun, evliliklerindeki beklentilerinin ortaya konacağı; göçmen ailelerin evlilik ilişkileri hakkında gerçekçi değerlendirmelerin yapılacağı; Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı çalışmalarına kaynaklık edeceği ve aile danışmanı yetiştirme çalışmalarında sığınmacı gruba yönelik eğitim programlarının düzenlenmesine katkıda bulunacağı öngörülmektedir.

Son derece dinamik, çok unsurlu ve güncel gelişmelerden dolayı değişken görünüm arz eden Suriye krizinin yansımaları olarak, erken evlilik yapan Suriyeli kadınlar krizi de zaman, mekân ve değişken faktörlere göre farklılık göstermektedir. Bu bağlamda Sığınmacı ailelerin evlilik ilişkileri hakkında gerçekçi değerlendirmeler yapılmıştır. Saha çalışmasına dayanmasının yanı sıra; problem çözme, stresle baş etme, evlilik yaşam anketi gibi ölçeklerle yapılacak olan değerlendirmeler içermesi ile ele aldığı soruna çok boyutlu bakış açısı, bu araştırmayı önemli kılmaktadır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibidir.

- Alan araştırması sonucunda elde edilen anketlerin hatalı ve eksik olanları elendiğinde araştırma için sağlıklı sonuçlar verecek biçimde yanıtlandığı,
- Katılımcıların anket sorularını doğru anlayıp, herhangi bir yanıltıcı unsur olmaksızın doğru biçimde yanıtladıkları,
- Sonuçların Konya iline benzer nitelikteki iller için geçerli olduğu,

- Kullanılan ölçeklerin araştırma amacına ve araştırma hipotezlerinin testi için uygun olduğu,
- Kullanılan istatistiksel testlerin araştırmanın amacına ve sonuçların tespitine uygun olduğu, araştırmanın temel varsayımlarıdır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma evreni Konya il merkezindeki merkez ilçeler ile sınırlanmıştır. Çalışma Konya il merkezindeki yaşayan, çocuk yaşta evlilik gerçekleştiren, 18-22 yaş arasındaki Suriyeli kadınlarla sınırlandırılmıştır. Söz konusu Konya ili merkez ilçelerinden alınan veriler anketle tespit edilecek olan sonuçlarla sınırlıdır. Bu çalışma Konya il merkezi örnekleminde incelenmiştir.

Araştırmanın niceliksel sınırlılıkları, uygulamanın yapıldığı coğrafi alan ve uygulanan yöntemden kaynaklanmaktadır. Özellikle farklı sosyo-ekonomik yapılara sahip illerde araştırma sonuçlarında gözle görülür farklılaşma olması öngörülebilir. Araştırmanın niteliği konusunda da bazı sınırlılıklar söz konusudur. Örneğin ‘problem çözme ve başa çıkma’ sürecinin alt boyutları ele alındığı zaman toplumsal kabul düzeyinde etkili olabilecek birçok farklı faktör ve değişken yer alabilmektedir. Bu faktör ve değişkenlerden olan tarihi önyargılar, kültürel, etnik, dini benzeşme ve farklılaşmalar, sosyal ilişkiler, ekonomik beklenti, algı ve ilişkiler gibi birçok unsur tek başına araştırma konusu olabilecek içeriktedir.

Aynı zamanda disiplinler arası bir konu olması sebebiyle farklı birçok disipline, yöntem, kavrama ve yaklaşıma araştırma kapsamında değinilmiştir.

2. AİLE KAVRAMI

2.1. Aile Kavramı

Aile kavramı, iki ya da daha fazla bireyden oluşan ve aynı mekânı paylaşan, duygusal bağların kurulduğu, kişilerin birbirine karşı sorumlulukları üstlendiği sevgi ve ait olma duygularının paylaşıldığı bir kurumdur (Halaç & Öz, 2014, s. 142). Toplumun en temel yapısı olduğundan, düzenli ve sağlıklı toplumlara, sağlıklı aileler oluşturur (Ünal, 2009). Dolayısıyla aile ve onun oluşmasına olanak sağlayan evlilik kurumu da toplum için kritik bir öneme sahiptir. Bununla beraber, tam da aile ile toplum arasındaki bu ilişkiden ötürü, aile kavramı, toplumsal koşullardan ayrı düşünülemez. Toplumsal yapılardaki değişiklik, doğrudan aile kavramına da yansiyacak, kavramın içeriğini ve yapısını etkileyecektir. Nitekim özellikle teknoloji ve endüstri olgusu evliliğin yapısını değiştirmiştir. Dönüşüm sürecinde aile kurumunun devamlılığını sağlamak ve toplumsal düzenle değişen taraflarını değerlendirmek, kurumun güncel yapısını anlayarak gerçekleştirilebilir (Yalçın, 2014, s.252-253).

Her bir aile kendi içinde, işlev ve gereksinimleriyle ayrı bir varlıktır ve toplumun üyelerini biçimlendirir, besler, bu nedenle de diğer toplumsal kurumlardan daha fazlasıdır (Halaç & Öz, 2014). Bununla beraber, her ne kadar evrensel bir aile kavramından söz edilse de içerikleri oldukça farklı olabilmektedir. Zira, aile yapısı kültürden kültüre ciddi değişiklikler gösteren bir kavramdır. Fakat aynı zamanda, bireyin yaşamını etkilemesi bakımından oldukça evrenseldir. Başka bir deyişle, bireyin ve toplumun yaşamını doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemektedir (Eroğlu, 2017, s.14).

İnsanlar farkında olmadan bu kavram çerçevesinde yaşamaktadırlar. Bu nedenle, evlilik kurumu, eşlerin birbirilerine ilişkin algıları (evlilikten beklentiler, evlilikten sağladıkları yarar ve doyum) üzerine yapılan çalışmalar, aslında aile kurumunun öneminden ileri gelir. Zira aile temelde bir evlilik üzerinden ortaya çıkacak, o evliliğin başarısı da aileyi dolayısıyla da toplumu etkileyecektir. Bu nedenle, evlilik sistemi ile inşa edilen aile, toplulukların belli başlı önemli unsurları olarak görüldüğü için, salim ve tatmin verici evlilik irtibatını açıklamaya yer verilmeye başlanmıştır (Yalçın, 2014, s.250-251). Evlenme bireylerin sosyal yaşamlarında yaptıkları, en önemli uyum ve ilişkidir. Eşleri

farklı kılan eylemlerin temelinde yer almakta ve birlikteliğin kalitesine katkıda bulunmaktadır (Tutarel Kışlak & Çavuşoğlu, 2006, s. 62).

Evlilik, eşleri ilgilendiren bir durum olsa da evliliğin sonuçları ve etkileri ele alındığında, toplumun gidişatını önemli ölçüde etkilediği görülmektedir. Bu nedenle eşler arasındaki ilişkilerin sağlıklı olarak sürdürülmesi hem eşlerin hem de geleceğin anne-baba adayı çocukların fiziksel ve ruhsal yönden sağlıklı bireyler olmasını sağlayacak, bu döngünün sağlanması daha sağlıklı bireyleri ve toplumu da beraberinde getirecektir (Geçioğlu, 2018, s.8). Evlilikte eşler arası iletişimde, evlilik doyumunu etkileyen farklı faktörler vardır. Evlilikte çıkan sorunlara yönelik, her bireyin sorunlarla baş etme kapasitesi farklıdır. Eğitim, kültür, meslek, evlilik yaşı, evlilikten beklentiler; aileden aileye, kültürden kültüre farklılık göstermektedir. Evliliğin temel unsurlarına bakıldığında, eşler arası iletişim ve evlilik uyumu önemli bir yer kaplamaktadır (Akgün & Uluocak, 2010, s. 11-12).

2.2. Aile İçi İletişim

Her aile yapısı kendi özel dinamiği içinde farklılık göstermektedir. Evli çiftlerin evlilikten beklentileri, tarafların yaşamış oldukları sosyal ve toplumsal çevre, dini inanç ve geleneklerine göre farklılıklar göstermektedir. Bununla beraber, iletişim biçimlerinde varılan ortaklık ile bu tür farklılıklara rağmen ortak bir dil oluşturmak aile içi iletişimdeki temel beklenti olarak görülebilir. Zira aile içi iletişimin kalitesi ailenin tüm üyelerini etkilemektedir. İletişim ne kadar sağlıklı ve kaliteli olursa evlilik uyumu da o derece artmaktadır (Başaran, 2016, s.150). Bu nedenle bir bireyin iletişime açık olması, kendini ifade edebilmesi ve en önemlisi karşı taraftaki kişiye saygı duyarak düşüncelerini önemsemesi; ilişkinin kalitesi ve devamlılığı açısından çok önemlidir. Konuşmak, iletişim için çok önemli olsa da bazen tek başına yeterli olmamaktadır. Duyguları ifade etmede konuşmanın yanında hareketlerle düşünceler desteklenmelidir. İnsanlar duyma yetisinin yanında, görme yetisiyle birlikte gözlemlene ve gözlemlerini yorumlama eğilimindedir. Bu nedenle sözel unsurların yanı sıra, söz dışı boyut da iletişimin kalitesini etkilemektedir. Özellikle karı-koca ilişkilerinde birey sözlerinin yanı sıra, hareketleriyle ifade ettiği düşüncenin tam tersini gerçekleştiriyorsa bu onun güvenilirliğini azaltacaktır. Bunun neticesi olarak da eşler arasındaki diyalog zamanla anlamsızlaşacaktır (Karadağ, 2015, s.14-15).

Aile içi iletişimde eşlerin aile kurumu içinde birbirileri ile olan iletişimleri ne kadar sağlıklıysa evliliğin kalitesi de o kadar yüksek olmaktadır. Eşler arası paylaşımların verimliliği de kadın ve erkek arasındaki iletişimi güçlendirmektedir. Her ne kadar farklı kültürel, toplumsal arka planlardan gelseler de sağlıklı iletişim yöntemleri ile eşler arasındaki evlilik doyumunun sağlanması mümkündür. Bununla beraber, bu farklılıkların aile üzerindeki etkisi aşikâr olmakla beraber, söz gelimi benzer arka planlardan gelen eşler için de benzer iletişim mekanizmaları söz konusu olacaktır. Dolayısıyla, eşlerin kültürel yapısı, sosyal ekonomik arka planları eşler arasındaki evlilik doyumunu etkilemekte, fakat aile içi iletişim ile bu farklılıklar da çözüme kavuşturulabilmektedir (Sardoğan & Karahan, 2005, s. 91).

2.3. Evlilik ve Aile Kavramlarının İlişkisi

Aile en önemli toplumsal gruptandır. Evlilik, gerekli akrabalık bağlarını geliştirerek aileyi oluşturan bir kurum olarak karşımıza çıkar. Aile bir bireşimdir ve evlenme ailenin yapılanmasında ehemmiyetli bir vazife almaktadır (Yalçın, 2014, s. 250-251). Sağlıklı bir ailenin temelinde sağlıklı bir çift ilişkisi yatmaktadır. Stres yüklü bir karı koca ilişkisi, ailenin tüm bireylerine doğrudan stres olarak yansır. Eşlerin iletişim yetenekleri, birbirleriyle anlaşmaları, birbirlerine karşı sevgi ve saygı içeren davranışlar sergilemeleri, çocuklarının ve dolayısıyla ailenin ruh sağlığını koruyabilmeleri için en güçlü anahtardır (Canel, 2007, s. 33).

Evli olmak her ne kadar yetişkin erkek ve yetişkin kadın iki insanın hayatı pay etmek adına yaptıkları ikili bir akit gibi görünse de genel kurallar, töresel kurallar, dinsel kurallar ve kamusal yapılar tarafından dizayn ve denetim altında tutulur (Sardoğan & Karahan, 2005, s.92). Evlenme, “aile” müessesenin giriş yeri olarak aile süresince nice sosyal ve kişisel sorumluluğu da dizayn eder. Aile bir müessese, toplumsal bir ekip hatta toplumsal bir temel düzence, evlenme yetişkin kadın ve yetişkin erkeğin hayatı paylaşma adına yaptıkları akittir. Evlenme sonucunda oluşan ailede eşler, evlilik sözleşmesinin içerdiği değer bilirlilik ve birbirlerine dayanak sözü kapsamında hayatın keyifli ve güç yanlarını paylaşarak ileri nesiller üretirler (Erbek vd, 2005, s.40).

Evliliğin en kıymetli sorumluluğu, topluma kazandırılacak evlatlar büyütme, aile bireylerinin her bireyin ruhsal ihtiyaçlarını gidermesi, inanış değer ve becerilerin yeni kuşaklara aktarılması ve de evlilik yoluyla eşlerin taleplerinin karşılanmasıdır (Canel,

2007, s.32). Çiftin uyumlu beraberlikleri sayesinde evlilik hayatlarındaki mutluluk ve memnuniyet evlilik uyumudur. Bu bağlamda evlilik ve aile kavramları birbirinden ayrılamayan iki temel sosyal kavramdır (Dush vd, 2008, s. 221-226).

2.4.Türkiye’de Evlilik Prosedürü

Türk hukukunda evlilik yaşına yönelik yasal mevzuatlar olmasına rağmen tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de erken yaş evlilikler hala görülmektedir. Hukuksal olarak, erkek ve kadının evlilik akdinin gerçekleşmesi için yaş yeterliliğini doldurması gerekmektedir. Bu bağlamda Türk hukukunda evlenme yaşı ile ilgili sınırlandırmalar getirilmiş olmakla birlikte, “erken evlilik” kavramının mevzuatta değiştiğini görmek mümkündür (Erdem, 2017, s.332-351).

Çocuk Koruma Kanununda, çocuğu “daha erken yaşta ergin olsa bile, 18 yaşını doldurmamış kişi” olarak tanımlamaktadır (Çocuk Koruma Kanunu, 2005 sayı,5395). Çocuk Koruma Kanunu 18 yaşın altında olan bireylerin evliliklerini “erken evlilik” şeklinde açıklamaktadır. Türk Medeni kanununun kapsamında evlilik 18 yaşının altında olan kız çocuğu ve erkek çocuğu için 17, zorunlu sebeplerde ise mahkeme kararı ile 16 yaş olarak kesinleşmiştir (Türk Medeni Kanunu, 2001). Bu bağlamda Çocuk Koruma Kanununa göre 18 yaşın altındaki bireylerin evlilikleri çocuk yaşta evlilik olarak kabul edilmektedir. Ancak anne baba ve çocuğun rızası ile 17 yaş da evlilik yaşı olarak kabul edilmektedir. Yasada belirtilen özel durumlar dahilinde mahkeme kararı ile resmi nikah gerçekleştirilebilir (Aktepe & Atay, 2017, s.410).

Bu bağlamda evlenmek ve aile kurmak önemli sorumluluklar almayı, evlilik sorumluluğunu alabilmek için de belli bir olgunluğa erişmiş olmayı gerektirmektedir (Boğucu, 2018, s. 14).

2.5 Evliliğin Niteliğini Ölçmede Öne Çıkan Kavramlar

Evlilikte uyum; evlilik doyumu, evlilikte istikrar, evlilikte mutluluk, evlenme kalitesi, evlenme birlikteliği ve evlenme çatışması gibi kavramlar, evliliğin niteliğinin belirlenmesinde sık kullanılan kavramlar olarak öne çıkmaktadır.

Evliliğin niteliği kavramı, eşlerin birliktelikleri boyunca evlilikte yaşanan ilişkilerin ne türlü olduğu, çiftlerin bu hususta nasıl duygular yaşadığı ve bu olaylar karşısında ne

şekilde hassasiyet gösterdikleri ile ilgilidir. Evliliğin niteliği kavramı evlenme uyumu, evlenme doyumunu ve evlenme içeriğini de içine alan bir manaya gelmektedir (Erbek vd, 2005, s. 41).

Evlilik niteliği, evli bireylerin bağlantılarının subjektif ölçülmesi ile açıklanır. Yüksek niteliğe sahip bir evlilik, güzel bir ahenk, doyurucu bir diyalog ve mutluluk derecesi ile ilişkili olduğu düşünülmektedir (Gordon vd, 1999, s.211-223). Bütün bu ifadelerin ne şekilde açıklanacağı hakkında daha ortak bir fikir birliği olmaması sebebiyle, bir kısım araştırmacılar bu kavramların anlamlarının benzeş olduğu ve her birinin etkileşimini ve yaklaşımlarını tasvir etmektedir (Chapman & Guven, 2016).

Kaynaklar incelendiğinde, yapılan evlilik çalışmalarında en sık rastlanan evlilikteki ahenk evlilikteki tatmin, evlilikteki bütünlük, evlilik içeriği gibi sözlerin aynı kullanıldığı ve bu terimlerin tam olarak birbirlerinden nasıl ayrıldığına belirli olmadığı görülmektedir (Dush, Taylor, & Kroeger, 2008, s.221-226).

2.5.1 Evlilik Uyumu

Evlilik kalitesini anlamak için uyumun çok önemli bir değerinde olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple evlilik içeriğine yönelik yapılan araştırmalarda çoğunlukla eşler arası uyumu değerlendiren ölçüm araçları kullanılmaktadır. Özellikle evlilik uyumu ve evlilik doyumunu kavramları aralarında yüksek korelasyon olması sebebiyle sıklıkla birbirine karıştırılmakta ve anlamdaş olarak kullanılmaktadır. Doyumlu eşlerin aynı zamanda uyumlu eşler olduğu belirtilerek bu iki kavramın birbirinden farklı kavramlar olmadığı ileri sürülmektedir. Buna karşılık bazı çalışmacılar ise, bu korelasyon katsayısının böyle açıklanmasının doğru olmadığını belirtmektedirler (Erbek vd, 2005, s.332-351). Evli çiftler arasında bireysel, sosyal ve davranışsal ayırıcı özellikler bulunmaktadır ve bu özellikler evlilik uyumunu etkilemektedir. Eşler arasında çatışmaların yaşanması normal olmakla beraber yaşanan çatışma doğru bir iletişim ile azaltılıp artırılabilir (Kılıç, 2019,s.21).

Evlilik uyumu, bireyin birlikteliğinden aldığı mutluluk ve duyduğu haz ile de ilişkilendirilmektedir. Evlilikte uyum çiftlerin tutum ve davranışlarını, her birinin kişilik yapısını, öncelikli olarak birliktelik alanında olmakla beraber, yüksek derecede haz verecek şekilde bir çevre oluşturan evlilik beraberliğidir (Erbek vd, 2005, s.41).

Evlilikte uyumlu olmak eşler arasında yaşanan çatışmalar üzerine konuşmaya anlaşmaya vardıkları ortak aktivitelerden hoşlandıkları birlikte hareket edip katılım sağladıkları çiftlerin birbirine duygusal yakınlık gösterdikleri bir evlilik olarak değerlendirilmektedir (Gordon vd, 1999, s.211-223). Evliliğe hazırlık aşamasında uyumun ve doyumun evlilik sürecinde evlilikteki uyuma etki eden değişkenler olduğu kanıtlanmıştır. Bireyin yaşamdan aldığı haz sadece evlilik uyumuyla ilişkili olmadığı gibi evlilik uyumunda da belirleyici rol aldığı belirtilmiştir (Stanley vd, 2012, s.140). Evliliğinden memnuniyetsiz ve bu memnuniyetsiz olan evliliğini sürdüren çiftlerin, evliliğinde evlilik uyumunun zaman geçtikçe azalması ve problemlerin artması evliliğe zarar vermektedir (Rodoplu, 2019, s.15).

Çiftlerin arasındaki doyum ile çiftlerin arasındaki çatışma kelimelerinin birbirine karşıt ifadeler olarak görülmesine karşın, mutsuz evliliklerin daima çatışma ile açıklanamayacağı ve çoğu evlilikte tatmin olan eşlerin çatışma içinde olabileceği belirtilmektedir (Gordon vd, 1999, s.211-223). Evlilik uyumunda eşler arası cinsiyet farklılıklarına bakıldığında, kadınların evlilik uyumunu etkileyen faktörler; eşlerinden bir şey isterken korkmaları, iletişime geçmekte çekinmeleri, erkeklerde ise evlilik uyumlarını azaltan faktörlerin başında gelmektedir. Eşlerin iletişimde iyi bir dinleyici olmamaları, isteklerini anlamamaları gibi davranışlar sergiledikleri görülmektedir (Murat, 2019,s.5).

Aileyi ilgilendiren sorunlara yönelik eşler aralarında ortak fikir birliğine vararak çözüm aranan sorunları olumlu bir şekilde sonlandırmaları evlilikte bahsedilen evlilik beklentilerini gerçekleştirmeleri evlilikteki uyumla olmaktadır (Yılmaz & Aydın, 2015,s.182). Evlilik uyumunun tanımı incelendiğinde; evliliğin sürdürülebilirliği ve eşlerin mutluluğu için evlilik uyumunun etkisini göstermesi gerekmektedir. Evlilikte uyumun devamlılığı için iletişim, problem çözme becerileri ve empatik eğilimin etkin olması önemlidir (Görgülü, 2019,s.11).

2.5.2 Evlilik Mutluluğu

Mutluluk evlilikte birlikteliğin, toplumsallığın ve keyif alınan diğer aktivitelerin ne düzeyde yaşandığıyla ilgilidir. Aynı zamanda evlilikte yaşanan hoşnut olunan olaylar ve hoş olmayan olaylar birbirinden bağımsız olarak yaşanabilir (Tutarel Kışlak & Çavuşoğlu, 2006, s.62). Nitekim stresin azaltılmadığı dengelenmediği eşlerin

evliliklerinde eşler mutsuzdurlar. Benzer kültüre sahip olma iyi bir cinsel yaşam, aşk, mutlu ve uyumlu bir evlilik pek çok etmenin bir araya gelmesi ile elde edilir (Krausz, 1986).

Olumlu iletişim, evlilik uyumu, cinsel ilişkideki doyum, evlilik mutluluğu ve birlikteliği devam eden eşlerin yeniden evlilik tercihlerinde partner olarak ayı eşi istemeleri gibi farklı evlilik uyumu ölçütleriyle belirlenmektedir (Yalçın,2014, s.254).

2.5.3 Evlilikte İstikrar

İki temel işlevi olan aile, çocukların toplumla kaynaşması, yetkinlik kazanmaları istikrarlı olmalarına yönelik sorumluluk alan bir kurum olarak varlığını devam ettirmektedir (Chapman & Guven, 2016, s. 536-540). Eşlerin istikrarlı şekilde iletişimlerini sürdürmeleri, pek çok farklı durumun dengesi ve ilişkiyi etkileyen pek çok unsurun birleşmesiyle belirlenmektedir (Sardoğan & Karahan, 2005, s.89-102).

Bir sistem olan evlilik birlikteliği, çiftlerin üstelendiği roller ve iletişim yollarının, istikrarın devamlılığı ve güzel bir evlilik hayatının düzenli şekilde devam ettirilebilmesi için çiftlerin demografik özellikleri, vicdan ve gayeler, karar verebilme yetisi, iletişim kurabilmeye ilişkin etkinliklerin sürdürülme şekli, kan bağı olan kişilerle kurulan ilişkiler, boş zamanların kullanılabilmesi, kazanılan paranın yönetimi hususlarında birbirlerine uyum göstermeleri gerekmektedir. Sorunları çözme becerilerinin ve baş etme yollarının öğrenilmesi evlilikte istikrarın düzenli olarak devam ettirilmesinin ve evlilik birliğinin korunması için uygun bir yöntem olarak kabul edilir (Eroğlu, 2015, s. 14).

Yüksel (2013) tarafından elli yılı aşkın süredir evli olan bireyler ile gerçekleştirilen araştırmada evlilikteki uyumu çoğunlukla etkileyen etmenin çiftlerin birbirine benzer olduklarına yönelik sahip oldukları algı olduğu saptanmıştır (s.8).

2.5.4 Evlilikte Çatışma

Çatışma bireylerin yaşamlarında karşılaştığı doğal bir süreçtir. Evlilik yaşamında da evli çiftlerin hayatlarında çatışma, kaçınılmaz bir durum olarak görülmektedir. Yaşanan çatışmanın şiddeti ve aile bireylerinde yarattığı psikolojik etki önemli bir yer kaplamaktadır.

Farklı ailelerde yetişen iki bireyin daha sonra evlenmesi ile oluşan ailede çatışma ortaya çıkması kaçınılmazdır. Her bireyin kişisel farklılıkları ve algıları vardır. Bundan dolayı her bireyin kendine has olması ve birbirine benzememesinden dolayı bazı konularda da farklı düşüncede olmaları ve fikir ayrılıkları yaşamaları ihtimali çok yüksektir. (Karadağ, 2015, s.149). Eşler arasında keyifli zamanların azalması, eşlerin birlikte vakit geçirdikleri ortak zaman diliminde gerginliklerin artması evlilikte çatışma sinyallerini vermektedir (Yalçın, 2010, s.168).

Evlilikte yaşanan çatışmaların evli çiftlerin evlilik kalitesini ve yaşam doyumunu etkilediği görülmektedir. Her ne kadar çatışmalar yaşamın her alanında doğal olsa da uzun süreli çatışmalar evliliği yıprattığı gibi evliliği ve aile içerisinde ki bireyleri de yıprattığı düşünülmektedir (Yüksel, 2013, s.6).

İncelenen çalışmalarda evlilikte yaşanan çatışmalarda çiftlerde çökkünlük, iştah artışı ya da iştah da azalma gibi durumlar olduğu görülmektedir. Çiftlerin evlilik sürecinde bekar olan bireylerden daha sağlıklı oldukları bilinse de, evlilikte yaşanan anlaşmazlıklar sırasında kötü muameleler, davranışsal tepkiler sağlık problemleri ile alakalı kronik bir hastalıkla ilişkilendirilmektedir. Evlilikte çatışma ebeveyn ve çocuk çatışması kardeşler arasındaki çatışma gibi aile içindeki yaşanan problemlerle de ilişkilidir (Günay, 2007, s.12). Evli çiftlerin ilişkilerine yönelik iletişimleri işlevsizleştiğinde, eşler arası duygu durum değişiklikleri meydana gelmektedir. Olumlu duygular yerine negatif duygular yer alarak çiftler arasında sessizleşme ya da çiftlerden birinin hakimiyeti baş gösterir (Okurcan, 2018, s.10).

2.6.Erken Yaşta Evlilik

Erken yaşta evlilik, bir çocuğun henüz gelişimini tamamlamadan evlenmeye, erken yaşta ebeveyn olmaya ve bu görevleri alacak gelişimi olmadan 18 yaşın altında evlilik yapması durumu olarak tanımlanır (Aktepe & Atay, 2017, s.410). Pek çok açıdan sorun oluşturan erken yaşta evlilikler, kız çocukları ve kadınlar için büyük bir risk teşkil etmektedir. Erken yaşta evlilikler, bu evliliği gerçekleştiren çocuklarda psikolojik, temel ihtiyaç erişimi ve fiziki problemlerin yaşanmasına sebep olmaktadır (Burcu, Yıldırım, Sırma , & Sanıyaman, 2015, s. 75). Çocuk yaşta yapılan evliliğin getirdiği ağır beklentiler ve görevler, sıkıntılar ileriki yaşlarda kadınlarda ruhsal olarak büyük yaralar açılmasına sebebiyet vermektedir. Zira, henüz kendi kimlik arayışını tamamlamadığı

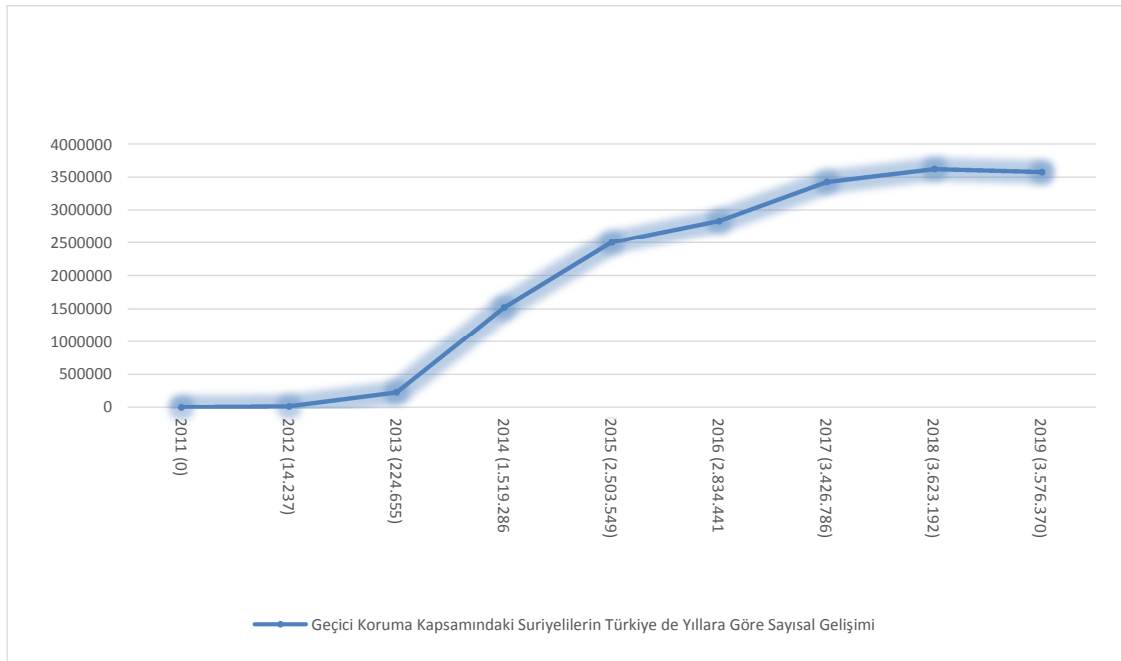
varsayılan 18 yaş altı çocuğun, evlilik gibi bir kurumsallık içine girmesi, bu kurumun bir sonucu olarak çocuk sahibi olması, kimlik arayışının tamamlanmamasına yol açtığı gibi pek çok farklı kimliğin (annelik, eşlik, gelin olma vs.) sorumluluğunu da vererek yetişkinlik aşamasına bu sorunun büyüyerek aktarılmasına neden olmaktadır (Soylu & Ayaz,2013, s.136-144).

Bununla beraber, erken yaşta evlilik ile ilgili ülkemizde yasalarda farklılıklar bulunmaktadır. Türk Ceza Kanunu ve Çocuk Koruma Kanunda 18 yaşın altında olan her birey çocuk olarak kabul edilmiştir. Türk Medeni Kanununda ise istisnai durumlarda 16 veya 17 yaşını doldurmuş olmak evlenmek için geçerli kabul edilmektedir (Aktepe & Atay, 2017, s. 411). Bu bağlamda 16-17 yaş aralıkları pedagojik olarak kimlik arayışında olan ergen kişinin evlenmesi anlamına gelmektedir (Antony, 2015,s.6). Erken yaşta evlenen kız çocukları evdeki yerlerini belirlemek, kendi haklarını savunmak gibi konularda yetersiz kalmaktadırlar. Erken yaşta evlenen kadınların güç, statü ve özgürlükleri erkeklere oranla daha az olduğu tespit edilmiştir. Zorla erken evlilik gerçekleştiren çocuklar eşleri ile ilişkilerinde söz sahibi olmamaları erkek ve kadın arasındaki güç dengesizliğini artırmaktadır. Bu evliliklerde aile içi istismar, ihmal ve terk edilme riski daha yüksek olduğu görülmektedir (Aslan, 2018,s.13). Dolayısıyla 18 yaş altı evliliklerin diğer evliliklerden farklı olarak, kimlik arayışını tamamlamamış ergenlerin evliliği olarak tanımlanabilir. Bu nedenle de yetişkin evliliklerinden farklı olarak, büyüme evrelerinin sağlıklı atlatılmasını zorlaştırdığı söylenebilir. Erken yaşta evlilik kendi başına ergenin yetişkinliğe geçişinde belli problemlere yol açmaya muktedirken, aynı zamanda, göç olgusunun da denkleme eklenmesi, bu durumu daha da kaotik hale getirme potansiyeli kazanır (Özcebe & Küçük Biçer, 2013, s.87).

2.7 Göç Olgusu ve Temel Kavramlar

Göç, insan ve insan topluluklarının dini, siyasi, iktisadi ve diğer sebeplerden dolayı, hayatlarının bir kısmını ya da tamamını değiştirmek kendi buldukları konumdan bir başka konuma yerleşmek için yaptıkları coğrafi yer değiştirme hareketidir (Sayın, 2016, s.2). İnsanlar hatta genel olarak bütün canlılar yapısal olarak yaşadıkları yer ile bir bağ kurmaktadır. Yaşadıkları yer ve insanlara anlam yüklemektedirler. Göç ise, bir insanın anlam yüklediği yaşadığı yer arasında kurduğu bağın zedelenmesine yol açan önemli unsurlardan biridir (Ekici & Tuncel, 2015, s.10).

Türkiye kanunlarında ülkelerinde yaşanan olaylardan dolayı yaşama haklarının kısıtlandığı ya da olmadığı durumlardan dolayı kaçan insanlara sınır kapıları açılmıştır. Temel ihtiyaç erişimlerinin karşılanacağı, uluslararası hukuka ve evrensel ilkelere uyumlu davranarak kimse zorla gönderilmeyeceği bazı kısıtlılıklar getirilmiş olsa da uygulanmıştır. Ancak Türkiye'deki Suriyelilerin sayısı her geçen yıl artmıştır (Erdoğan, 2017, s.24). Türkiye'de Geçici Koruma Kanunu kapsamındaki Suriyelilerin yıllara göre sayısal artışı Şekil 1'de verilmiştir.

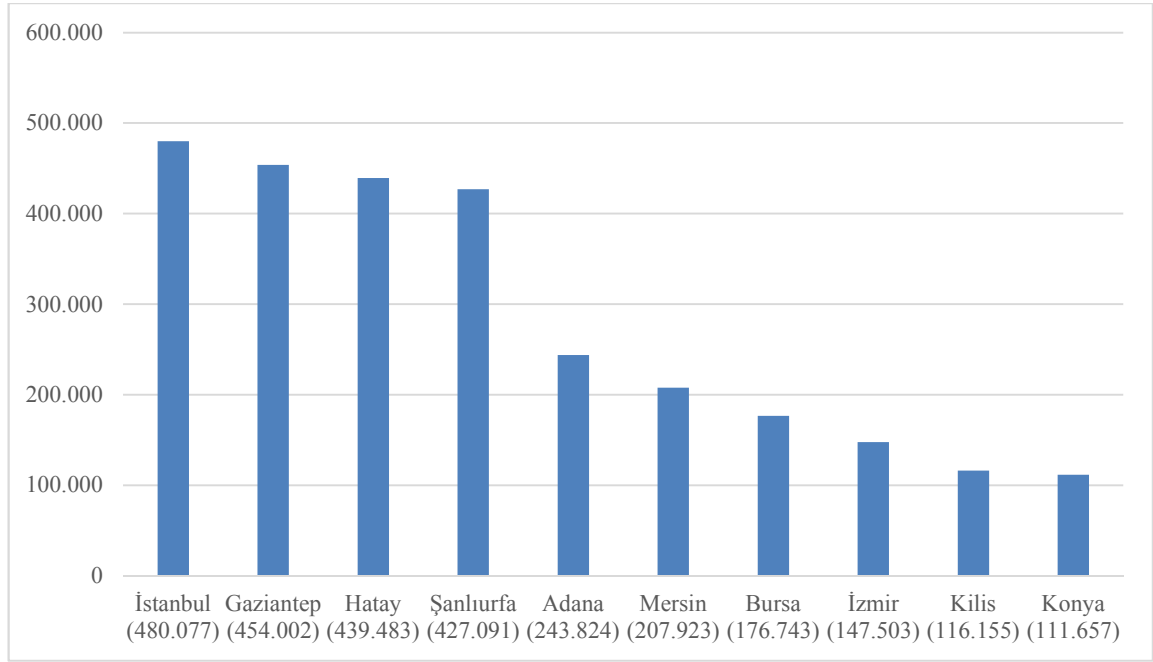

Şekil 1. Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Türkiye'de Yıllara Göre Sayısal Gelişimi.

Kaynak: GİGM: http://www.goc.gov.tr/icerik6/uluslararası-koruma_0_378_4712_icerik (Erişim: 11.01.2020).

Göç insan ve insan topluluklarının zorunlu ya da zorunlu olmadan yerinden ayrılması ya da yerinden edilmesi durumu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu göç hareketiyle de karşılaşılan zorluklar da her bir birey için farklı bir süreç olarak yaşamını etkilemektedir. Yerinden ayrılmak göç etmek birey ve aileler için oldukça güç ve bilmedikleri bir yaşama, risklerle dolu bir yolculuktur. Göç ister gönüllü ister zorunlu olsun bireylerin sadece eşyalarını yaşadıkları toprakları terk etmesi ile bitmez göç her şekilde büyük risklerinde olduğu bir süreç olarak görülmektedir (Adıgüzel, 2018,s.3).

Türkiye’deki Suriyeli sığınmacıların mevcut rakamları ve ülkede kalma süreleri ülkeye girişteki beklentilerini aşmıştır. Yaşanan durumlar hudut bölgesiyle kalmayıp Türkiye’nin genel mevzusu haline gelmiştir. Türkiye’de her ilde yaşayamamalarına yönelik şartlar olsa da 2014 yılından sonra özellikle kayıt ilinden başka illere de kendi istekleriyle dağılarak yaşamaya başlamışlardır (Erdoğan, 2017, s.24).

Şekil 2. Suriyeli Mültecilerin Türkiye’de En Fazla Yerleştikleri İller.

Kaynak: GİGM: http://www.goc.gov.tr/icerik6/uluslararası-koruma_0_378_4712_icerik (Erişim: 11.01.2020).

Göç insan hayatını etkileyen, zorunlu ya da gönüllü olarak daha iyi imkân ve kaynaklara erişmek için yaşanan bir süreçtir. Göç etmek zorunda kalan kişilerin karşılaşmış olduğu bu süreçte pek çok farklı sonuç ortaya çıkmaktadır. Canlı varlıklara ait olan göç insan hayatını her yönden etkilemektedir. Farklı yönleriyle alınması gereken önemli bir olgudur. Göç her iki cinsiyeti de etkilese de kadın ve kız çocuklarını daha fazla etkilemektedir (Ekici & Tuncel, 2015, s.20).

2.7.1. Düzenli Göç

Düzenli göç kavramı 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre, yabancıların yasal yollarla ülkeye girişini ülke içerisindeki kalışını ve ülkeden çıkışını ifade etmektedir. Düzenli göç, Türkiye'ye göç eden mültecilerin ülkeye yasal yollarla girişini ve ülkeden çıkışlarını da bildirdiği göç çeşididir (Adıgüzel, 2018, s.4).

2.7.2. Düzensiz Göç

Düzensiz göç ise; yabancılar ve uluslararası koruma kanun da yasal olmayan (kaçak) yollarla giriş yapan yabancıların Türkiye'ye girişlerini, kalmalarını ve izinsiz çalışmalarını ifade eder. Düzensiz göçte esas göç eden bireylerin yasal prosedürlere uygunsuz olarak ülkeye giriş yapmalarıdır. Ülkede yasal olmadan çalışmaları ayrıca Türkiye'den kaçak yollarla başka bir ülkeye geçme durumu olarak açıklanmaktadır (IOM, 2009, s.15).

2.7.3. Gönüllü Dönüş

Göç yapan kişinin göç ettiği ülkeden kendi isteği üzerine kendi ülkesine veya üçüncü bir ülkeye gitmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Gönüllü dönüş, kişinin kendi hür kararı ile menşei ülkesine ya da başka bir ülkeye gitmesi olarak karşımıza çıkar (Adıgüzel, 2018, s.4).

2.7.4. Gönüllü Geri Dönüş

Gönüllü geri dönüş kendi ülkesinden yaşamış olduğu toplumsal bir olay nedeniyle gelen bireyin kendi isteğiyle menşei ülkesine geri dönme durumu olarak tanımlanmaktadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin de çözüm olarak önerdiği bir yol olarak bilinmektedir (Adıgüzel, 2018, s.4). Bu bağlamda Gönüllü geri dönüş savaş mağduru veya ülkelerini terk eden kişilerin kendi istekleriyle yaşadıkları ülkelere gönüllü olarak dönmeleridir. Göç eden kişinin tekrar kendi ülkesine, kendi kararıyla yerleşmesi ve göçmen olarak kaldığı ülkeyi terk etmesidir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 2013).

2.7.5. Göçmen

Göçmen tanımının uluslararası prosedürlerde tam olarak kabul edilen bir tanımının olmaması ile birlikte “*kişinin kendi isteği*” amacıyla yaşadığı ülkede herhangi bir baskı ve zorlama olmadan kişinin kendi kararı ile göç etme durumu olarak görülebilir. Kişi veya ailesinin göç etmek istediği ülkede ekonomik kazanç sağlayabileceği yaşam standartlarını yükselteceği bir ülkeye göç etmesi olarak tanımlanabilir (Koç, Görücü, & Akbıyık, 2015, s.68). Bu bağlamda göçmen tanımına bakıldığında, göçmen olan bir bireyin kendi rızası ile başka bir ülkede daha iyi standartlarda yaşamak için kendi ülkesini terk etmesi olarak açıklanabilir (Çakı, 2018, s. 12).

2.7.6. Mülteci

Ülkesinde yaşanan olaylardan dolayı dini, tabiiyeti, ırkı, bağlı olduğu toplumsal grup veya siyasi düşüncelerinden ötürü zarar göreceğinden ve bu sebeplerden dolayı korktuğu için vatandaşı olduğu ülkesinin kendisini korumadığını ya da korkusu nedeniyle yararlanmak istemeyen ve Avrupa’dan gelen ülkesine dönmek istemeyen vatansız bireye statü belirlenmesi işlemleri sonrası mülteci statüsü verilir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 2013).

Bu bağlamda Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 61’nci maddesine göre mülteci olmak için; menşei ülkesinde hayati ve güvenlik problemlerinin olması, yaşadığı ülkenin kendisini koruyamayacağını düşünen, kendi ülkesine döndüğünde hayati tehlikesi olan kişilerin menşei ülkesinden ayrılıp başka bir ülkeye başvuru yapması ve başvurusu onaylandıktan sonra mülteci sayılması olarak tanımlanmıştır (Uzun, 2015, s. 118).

2.7.7. Şartlı Mülteci

Ülkesinde ırkı, dili, milliyeti bağlı olduğu grup ya da siyasi görüşünden dolayı zulme uğrayacağından ve bu sebeplerden dolayı korktuğu için ülkesinin korunmasından yararlanamayan ve yaralanmak istemeyen ya da vatandaşlığı olmayan ve ülkesine dönemeyen ya da söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen Avrupa dışından gelen bireye şartlı statü belirleme sonrasında şartlı mülteci statüsü verilir. Üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mültecinin Türkiye’de kalmasına izin verilir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 2013).

Bu bağlamda şartlı mülteci tanımı da mülteci tanımında olduğu gibi ülkesinde kendini güvende hissetmeyen ve kendi ülkesinin kendisini koruyamayacağını düşünen kişilerin kendi ülkelerini terk edip üçüncü bir ülkeye yerleştirilinceye kadar başka bir ülkede yaşamasına izin verilmesi olarak tanımlandığı görülmektedir. Tek fark; bireylerin Avrupa ülkeleri dışında kalan diğer ülkelerden gelmesidir (Değer, 2019, s. 54).

2.7.8. Sığınmacı

Herhangi bir statüsü olmayan ulusal ya da uluslararası belgeler ile birlikte bir ülkeye mülteci olarak başvuran ancak başvuru sonucu açıklanmayan bekleyen bireylerdir. Mülteci statüsünü hak kazanamayan bu bireyler ülkeyi terk etmek zorundadırlar. İnsani ya da farklı sebeplerle ülkede kalmalarına izin verilmemişse bu bireyler ülkede kayıtsız ve düzensiz bir durumda bulunan bir yabancı gibi sınır dışı edilebilir (IOM, 2009, s.23).

Bu bağlamda sığınmacı ise; mülteci ve şartlı mülteci statüsünü almayan ve mülteci statüsü almak için başvuru sonucunu bekleyen kişi olarak tanımlanmaktadır. Mülteci statüsünü almamış olsa da, sığınmacılar, kaynak ülkelerine gitmeleri için zorlanamaz (Keskin, 2019, s. 7).

2.8. Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler

Ülkesinde başka bir ülke bireylerinden, kaynaklanan sebeplerden dolayı kişilerin kitlesel olarak ülkelerini terk edip başka bir ülkenin acil ve geçici olarak koruma sağlaması amacıyla sağlanan istisna olarak uygulanan prosedür geçici koruma olarak tanımlanır (IOM, 2009, s.33).

Geçici koruma; YUKK ile tanınmış ve Resmî Gazete’de bakanlar kurulu başkanlığından Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Suriye’de yaşanan çatışmalar ve hayati tehlikelerden ötürü yüzlerce Suriyelinin ülkesinden kaçarak Türkiye sınırlarına gelmesi üzerine sınır kapıları açılarak, yüz binlerce insan Türkiye’ye akın etmiştir. Yaşanan bu kitlesel akın üzerine YUKK’nun 91 maddesine göre “geçici koruma” statüsü verilmiştir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 2013).

Bu bağlamda Türkiye sınırlarına gelen yabancı uyruklu bireylerin geçici koruma alabilmeleri için belli şartların olması gerektiği görülür. Ülkesinden ayrılmak zorunda bırakılanların, acil durum mekanizmalarına ulaşmak, geçici olarak sığınmak, kitlesel bir

hareketlilik olması gibi şartlar çerçevesinde Türkiye’de sosyal işlerini yürütebilmesi için geçici koruma kimliği verilmektedir (Şimşek & İçduygu, 2017, s. 19).

Yaşadığı ülkesinden istemeden ayrılmaya zorlanmış ve menşei ülkesine geri dönemeyen acil ve geçi koruma ihtiyacı bulunan kitlesel olarak sınır kapılarına gelen ve sınır kapılarından içeri giren bireylere geçici bir koruma uygulanabilir. Geçici koruma sağlanan bireylerin ülkeye kabul edilmesi ülkede kalmaları hak ve sorumlulukları, ülkeden ayrılma prosedürleri, toplu olarak gelmek zorunda kalan kişilere yönelik alınacak tedbirler, ülkede ve uluslararası diğer kurumlarla iş birliği ve anlaşma, bu alanda çalışacak olan kişilerin görev ve sorumluluklarının yetkilerinin belirlenmesi bakanlar kurulu tarafından düzenlenen yönetmelikle belirlenir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 2013).

Yaşanan savaştan dolayı ülkelerini terk etmek zorunda kalan 3,5 milyon geçici koruma altında olan Suriyeli kişiler ülkemize sığınmıştır. Kitlesel olarak yapılan bu göçün üzerinden zaman geçtikçe çözüm yollarına yönelik ihtiyaçlarında şekli değişmektedir. Sosyal uyum ve geçim kaynaklarına ulaşım ihtiyacını gündeme getirmiştir (Alptekin vd, 2018, s.337).

Kitlesel olarak ülkesini terk etmek zorunda kalan ve Türkiye’ye sığınan sığınmacı kişilere verilen geçici koruma statüsü; 2014 Ekim ayında Resmî Gazete’de yayınlanan yönetmelikle düzenlenmiştir. Ülkemizde kalan Suriyeli kişilerin sağlık, eğitim, çalışma hakları gibi temel haklara erişimleri düzenlenmiştir. Düzenlenen yönetmelikle sığınmacı olarak gelen yabancı uyrukların hak ve sorumluluklarını içeren bir mevzuat haline gelmiştir (Erdem, 2017, s.337).

Yaşanan iç savaş ile birlikte Suriyelilerin göç etmesi pek çok sorunu ortaya çıkarmıştır. Barınma, sağlık, eğitim gibi çok yönlü ihtiyaçların ortaya çıkması Suriyelilerin yaşamını daha da zorlaştırmıştır. Suriye çocuk haklarına yönelik sözleşmeyi 1993 yılında, Seçmeli Protokol’ü de 2003 yılında kabul etmiştir. Suriye’de iç savaşta yer alan çocukların mağdur edildiği çocuk ihlalinin yapıldığı gözler önündedir (Kedikli, 2016, s.303-304). Suriye’de aile ilişkilerini düzenleyen ana yasa 1953 yılında kabul edilen Suriye Şahsi kanunu ve daha sonra 1975 yılında kapsamı genişletilerek özellikle boşanma, evlilik, çocuk velayeti gibi birçok konunun karar verildiği Suriye Kişisel Statü Kanunudur. Eşler arası yaş farkının fazla olması, devletin koyduğu yasalara

rağmen yasal yaşa bakılmaksızın aile ilişkilerinin rol oynamaya devam ettiği geleneksel uygulamaların daha çok kırsal kesimlerde sürdürüldüğü görülmektedir. Evlilik yaşı erkekler 18 kadınlar içinde 17 yaş olduğu tespit edilmiştir. Ancak evliliklerinin yasal olarak geçerli sayılabilmesi için aile rızasının alınması şartı vardır (Eijk, 2013,250). Göç olgusu ile birlikte sorunlar farklı bir boyut kazanmıştır. Türkiye’deki yasal mevzuatların yeterince bilinmediği ya da yeteri kadar uygulanmadığı görülmektedir. Zira çocuğun eğitimi, çocuk işçiliği ve erken yaşta evlilik gibi temel sorunlar hala devam etmektedir (Koyuncu, 2014, s.44-48). Göç edenlerin barınma problemleri çocuk ve kadınların psiko-sosyal bakımdan sağlıklarına olumsuz etki etmektedir. Türkiye’deki sığınmacı kadınlar birçok zorlukla karşı karşıya kalmaktadır. Bu zorlukların başında ekonomik problemler, dil bariyeri, çocuklarda eğitim ve gelişim gibi zorluklar yaşanmaktadır (Öztoraman, 2019,s.64).

Türkiye’deki Suriyeli sığınmacıların çoğunluğu ilkökul mezunudur. Ülkemizde yaşayan eğitim yaşındaki geçici koruma altında olan çocuk sayısı yaklaşık 625.000’dir. Bunların %10’u okul öncesi, %35’i ilkökul, %27’si ortaokul ve %28’i ise lise çağındadır. Eğitime erişemeyen ve eğitim yaşında olan çocukların halen yarısından fazlası eğitim hayatına dâhil edilmemiştir (Emin, 2016, s.16). Tablo 1’de Suriyeli eğitim çağındaki çocukların okullaşma oranları verilmiştir.

Tablo 1. 2016 yılı itibariyle Suriyeli eğitim yaşındaki çocukların okullaşma oranları

Düzy	Okulöncesi	İlkokul	Ortaokul	Lise	Toplam
Çocuk sayısı	175.478	218.099	172.544	174.544	625.000
Erişim	15.239	60.320	69.449	30.277	290.403

2.8.1. Geçici Koruma Altında Olan Suriyelilerde Çocuk Yaşta Evlilik

Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığının 2013 raporuna göre; Suriye’den gelen 0 yaş ve 18 yaş gurubundaki çocuklar geçici barınma merkezlerinde kalanın %53’ünü şehir merkezlerin de yaşayanların, ise %49’unu kapsamaktadır. Bu yüzdelerde geçici koruma altında olan Suriyelilerin çocuklarının oranlarının ne kadar yüksek olduğunu göstermektedir (AFAD, 2013, s.29). Erken yaşta evlilik gerçekleştirmiş kız çocukların

ilk gebeliklerini küçük yaşta yaptıkları, aynı zamanda ilk gebeliklerinde düşük oranının yüksek olduğu, çocuk sayılarının da fazla olduğu tespit edilmiştir. Zorla erken yaşta evlendirilen çocuklar evliliğin ilk gecesinde baskı ve aile isteği ile evlendiklerinden dolayı sorun yaşamaktadır (Ağyel, 2020,s.84). Suriye’de evlilik yaşı başka değişle yasa ve kanunlarla değil pratikle belirlendiği görölmüştür. Suriye’de 15 yaş evliliklerinde aile rızası aranmakta bu durum erken yaş evliliklerini kolaylaştırmaktadır. Kırsal kesimlere bakıldığında evliliklerin %85’i 18 yaşın altındaki evlilikler olduğu görölmektedir (Eijk, 2013, s.158). Bu bağlamda Suriyeli sığınmacı kadınların, Türkiye vatandaşı olan kadınlara göre erken yaşta gebelik oranları daha yüksek ve ilk gebelik yaşlarının daha küçük olduğu görölmüştür (Atalay, 2019,s.30).

Son altı yıldır ülkemizde 180.000 geçici koruma altında olan çocuk doğmuştur. Bunlardan 10.000’e yakın 18 yaşını doldurmamış çocuklardır. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmet Bakanlığı’nın bakımında bulunan korunmaya muhtaç çocuk sayısı ise; 70.000 civarındadır. Bu verilere son altı ayda 56.000’e yakın ebeveyni olmayan refakatsiz ve korunmaya muhtaç Suriyeli çocuk eklenmiştir. Görüldüğü üzere bu sayılara göre Türkiye’nin ciddi problemlerle başa çıkmak zorunda olduğunu açıkça göstermektedir (Erdem,2017, s.340). Tüm dünyaya bakıldığında çocuk yaşta evlenen kız çocuğu 10.000.000’den fazladır. Yıllık hesaplamalara bakıldığında aylık 833.333, haftalık ise; 192.307, günlük ise; 27.397, dakika olarak ise, 19 veya 3 saniyede bir kız çocuğunun evlendiği ifade edilmektedir (Yakıt & Coşkun, 2014, s.3). Erken yaşta evliliklerin toplumlar üzerinde başka bir etkisi de nüfus artışıdır. Erken evlilikle beraber doğurganlığında erken yaşta başlaması ile birlikte kadının yaşam boyunca sahip olacağı çocuk sayısı da yükselmektedir. Başka ülkelerde yapılan araştırmalara göre 18 yaşında evlenen bir kadınla 13 yaşında evlenen bir kadının hayatı boyunca sahip olabileceği çocuk sayısı %26 ve 17 yaşında evlenen bir kadının yaşamı boyunca doğuracağı çocuk sayısı %17 oranında artmaktadır (Reyhanlıoğlu, 2019,s.30-31).

Çocuk yaşta evliğin birçok nedeni vardır. Bunlar eğitim durumu ekonomik yoksunluk, savaş, göç çok yönlü sorunlardan kaynaklı olduğu düşünölmektedir. Savaş ve göç eden çok kız çocuklarını ve kadınları etkilediği ve bu süreçte dezavantajlı konumda olmaları kaçınılmaz bir gerçektir (Özcebe & Küçük Biçer, 2013, s.87).

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Suriyeli mülteci kadın ve kız çocuklarının ülkelerinden kaçış sırasında birçok problemlerle karşılaştığını bildirmiştir. Bu problemler, kadının beden bütünlüğüne zarar verebilecek her eylemin göç yolunda olma olasılığını göstermektedir. Kadınlar toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin her türü ile karşı karşıya kalmaktadır (Cinsel saldırı, gebe kalma durumu, fuhuş, fiziksel şiddet). Kadınların kişilik haklarının yok sayılması, karar alma süreçlerine dahil edilmemesi gibi haklarından mahrum edilmesi gibi nedenlerdir (BMMYK, 2017, s.68).

Birleşmiş milletlerin göçmenlerle ilgili çalışmalarına bakıldığında da büyük çoğunluğun kadın ve kız çocuklarından oluştuğunu görmemiz mümkündür. Göçerken kadın ve kız çocuklarının çoğu fiziksel, cinsel, ekonomik şiddetin her türüne maruz kalmakta ve insan hakları ihlalleri ile karşılaşmaktadır (Barın, 2015, s .15).

Yapılan araştırmalara bakıldığında Suriyeli kadın ve kız çocuklarından 15-18 yaş aralığındaki kadınlar değerlendirildiğinde evli olanların %14 olduğu görülmektedir. Suriyeli kadının yaş oranlarının 15-18 yaş olduğu ve %15'nin evli olduğu saptanmıştır (AFAD, 2013, s.27).

Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığının 2013 yılında yaptığı araştırmada medeni durumu evli olan kadınların 15-18 yaş aralığında olması çocuk yaşta evliliklerinde oranın yüksek olduğunu göstermektedir (AFAD, 2013, s.21).

Kız çocukları erken yaşta evlendirildiklerinde eğitim haklarından ve oyun haklarından yoksun kalmaktadır. Çocukluğunu evli bir kadın olarak geçiren kız çocukları erken yaşta ebeveyn olmak zorunda kalmaktadır. Hem anne olmak hem eş olmakla bir sürü sorumluluk alan genç annelerin evlilik uyumları da zor olmaktadır (Özcebe & Küçük Biçer, 2013, s.86).

2.8.2. Çocuk Yaşta Evlilik Gerçekleştiren Suriyeli Kadınların Evlilik Uyumu

Suriyeli kız çocuklarının hem savaş mağduru olması hem de erken yaşta evlenmeleri pek çok sorunu da beraberinde getirir. Erken yaşta evlendirilen kız çocuklarının bireysel gelişimlerini tamamlayamamaları, erken yaşta anne olmaya zorlanmaları, çocuk bakımını bilmemelerinden kaynaklanan gerginliklerle çocuğa yönelik şiddete başvurmaları, fiziksel gelişimin henüz tamamlanmaması nedeniyle cinsel ilişkide

zorlanmaya hatta tecavüze maruz kalmaları, erken yaşta gebeliğe bağlı yan etkilerin fazla olması, kendi haklarını koruyamayacak yetersiz olgunluğa sahip olmalarından dolayı fiziksel, cinsel, ekonomik ve psikolojik şiddete maruz kalmaları sonucunda ruhsal travma yaşamaları sık görülmektedir. Suriyeli küçük kızların kuma olarak evlendirilmesi yaygındır ve yaş sınırı 11-12 yaşa kadar düşmüştür. Bu temel nedenlerden dolayı Suriyeli çocuk yaşta evlilik gerçekleştiren kız çocukların, evlilik uyumunun olumsuz olması durumu söz konusudur (Akpınar, 2017, s. 25).

Suriyeli kadınların evlilik gerçekleştirdikleri bireylerin daha çok akrabaları olduğu görülmektedir. Amcasının oğlu olan kadınlar eğer amcasının oğlu kendisiyle evlenmek isterse kadının başka biri ile evlendirilmediği, öncelikli damat adayının kendi akrabalarından olduğu belirtilmiştir. Evlilik yaşının çok düşük olduğu Suriyeli kadınların kültürlerinde, evlendikten sonra bir süre eşinin ailesi ile birlikte yaşamının var olduğu bilinmektedir. Eşinin ailesi ile birlikte yaşayan Suriyeli gelinlerin temizlik, yemek ve ütü gibi ev içi işlerde sorumlulukların kendilerinde olduğu ve aile büyüklerinin de bu noktada kadına baskı uyguladığı sonucuna varılmıştır (Cankurtaran & Albayrak, 2019, s.99).

Suriyeli kadınların, kadına özel sağlık hizmetleri ile alakalı farkındalık ve erişim seviyeleri de düşüktür. Kadınların neredeyse yarısı aile planlaması ve jinekolojik hizmetlerinden ve yarıdan çoğu psiko-sosyal destek hizmetlerinin varlığından haberdar değildir. Cinsellik ve üreme sağlığı hizmetleri üzerine verilen eğitimler aynı zamanda aile planlaması, erken yaşta evlendirilen kız çocukların sağlığı ve psiko-sosyal destek konularına da değinilmelidir (Foulkes vd, 2017, s.58).

Ülkelerinde yaşanan çatışma ortamından çıkan büyük kayıplar veren fiziksel, cinsel veya herhangi bir şekilde cinsel istismara maruz kalmış sığınmacı kadınlar yaşamış oldukları travmatik göç sürecindeki zorluklarla baş etme kapasitelerinin artırılması gerekmektedir. Kendi güçlerinin farkına varmalarına yönelik psiko-sosyal destek mekanizmalarına erişimleri sağlanmalıdır (Mazlumder, 2014, s.47). Çocuk yaşta evlilikler, yetişkin kadınların toplum içerisindeki varlıklarını olumsuz etkilemektedir. Kadının hayata katılımını engellemektedir. Temel haklara erişiminin önünü kapatan engelleri oluşturmaktadır (Özcebe & Küçük Biçer, 2013, s.96). Geçici koruma altında olan erken yaşta evlilik gerçekleştiren kız çocuklarına yönelik koruyucu önlemlerin

geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Erken yaşta evlilik gerçekleştiren kadınların, evlilik uyum perspektifinden de ele almak problemin nedenlerini, çocuk yaşta evliliğin uzun vade de kadın üzerindeki etkileri açısından da önemli görülmektedir (Mazlumder, 2014, s.35).

Ülkemizde geçici koruma altında sığınmacı kadınların büyük kısmı kurtuluş yolu olarak evliği görmektedirler. Sığınmacı Suriyeli aileler kızlarını erken evlendirme yolunu tercih ettikleri görülmektedir (Sönmez, 2014,s.35).

Ülkelerinde yaşanan savaştan kurtulmaya çalışan kadınlar ve çocuklar kaçış sırasında da yaşamış oldukları psikolojik ve fiziksel zorluğun yanı sıra sığınmacı statüsü ile birçok sorun yaşayarak dezavantajlı bir konumdadırlar. Kadınların korumasına yönelik özel tedbirler gerekmektedir. Kız çocukları, çocuk yaşta evlilik ve erken yaş ebeveynliği gibi durumlarla karşı karşıya kalmaktadırlar (Mazlumder, 2014, s.17).

Türkiye’de 15 yaş altında evlenen Suriyeli kadınlar yaklaşık %30’dür. Bu kapsamda 18 yaş altında gerçekleştirilen evliliklerde eşler arası yaş farkı fazladır. Genç yaşta evlenen kadınlar, eşleri tarafından “sadakatsiz olabileceği” düşüncesiyle kıskançlığa maruz kalmakta ve endişe yaşamaktadırlar (Acosta & Thomas, 2014,s.10).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma evrenini, Konya ilinin merkez ilçelerinde oturan erken yaşta evlilik gerçekleştirmiş Suriyeli 18-22 yaş arası kadınlar oluşturmaktadır. Çalışma grubuna 200 gönüllü kadın katılım sağlamıştır.

Araştırmanın uygulanacağı mahalle seçiminde farklı sosyo-ekonomik tabanlara ulaşılması ve erken yaşta evlenen Suriyeli kadınların homojen ve heterojen olarak dağılımları dikkate alınmıştır. Örneklem grubunun belirlenmesinde Konya il merkezinde bulunan Sığınmacılar ve Göçmelerle Dayanışma Derneği ve bazı kurumlarla iş birliği yapılarak erken yaşta evlilik yapan Suriyeli kadınlara ulaşılmıştır.

Bu kapsamda çalışmanın uygulanabilirliğini sağlamak amacıyla KTO Karatay Üniversitesi Etik Kurul onayı, T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanlığı ve Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği'nden alınan araştırma uygulama izni neticesinde kadınlara anketler uygulanmıştır.

Bu araştırma “nicel araştırma” tasarımına uygun olarak “katılımcı gözlem” ve “veri çeşitlemesi” prensibini temel alan bir saha çalışması şeklinde düzenlenmiştir. Araştırma kapsamında basit tesadüfi örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın bulguları ve değişkenlere etki eden faktörler örneklem kitle üzerinden analiz edilmiştir.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada Heppner ve Petersen çalışmalarıyla 1982 yılında geliştirilen, Türkçe uyarlaması 1993 yılında Heppner, Şahin ve Şahin (1997) tarafından Türkiye toplum yapısına uygunluk çalışmasını da Taylan (1990) tarafından gerçekleştirilmiş olan “Problem Çözme Envanteri” ve Lazarus ve Folkman’ın (1984) “Başa Çıkma Yolları Envanteri (Waysof Coping Inventory) kapsamında Şahin ve Durak (1995) tarafından geliştirilmiş olan “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği” uygulanmıştır. Evli bireylerin eşleri arasındaki iletişim ve ilişkilerinden sağladıkları genel doyum seviyesini ölçmek amacıyla Hatipoğlu (1993) tarafından geliştirilen “Evlilik Yaşamı Anketi” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: çalışma grubunu oluşturan çocuk yaşta evlilik gerçekleştiren 18-22 yaş arası Suriyeli Kadınların; Türkiye’de yaşama süresi, eğitim durumu, evlilik süresi ve ailenin ekonomik düzeyi gibi sosyal kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmış olup kişisel bilgi soru listesidir.

1. Problem Çözme Envanteri: Heppner ve Petersen tarafından 1982 yılında geliştirilmiş, Türkçe uyarlaması 1993 yılında Happner, Şahin ve Şahin (1997) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması, Taylan tarafından 1990 yılında Ankara Üniversitesinde farklı bölümlerde okuyan öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. “Genel yönelim”, “problemin tanımı”, “alternatif üretme”, “karar verme” ve “değerlendirme” kişinin karşılaşmış olduğu problemi nasıl gördüğü ve o problemi çözmeye becerisini nasıl algıladıklarını ve problem çözmeye yönelik alt boyutlarını da ortaya koymak için geliştirilmiştir (Taylan, 1990). Problem Çözme Envanterinin güvenilirlik çalışmaları farklı yönleriyle ele alınmıştır. Türkçe ve İngilizce olarak aralarındaki fark karşılaştırılmıştır. Arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Her iki envanterin aynı olduğu tespit edilmiştir. Problem Çözme Envanterinin toplamı Türkiye toplumunda anlamlı bir farkla uyduğu görülmektedir. Ancak alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Şahin, Happner, & Şahin, 1993,s.191).

2. Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği: Bu ölçek Folkman ve Lazarus tarafından geliştirilmiştir. 1995’te Şahin ve Durak tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Ölçek 30 sorudan oluşturulmuştur. Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan faktör analizi beş alt ölçeğin varlığını yansıtmıştır. Beş alt ölçek kullanılarak incelendiğinde bulgular ölçeğin güvenilir ve geçerli olduğunu göstermektedir. Yapılan çalışma Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde belli dersleri almış kırk öğrenciye de uygulanmıştır. Yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma, umutsuz olmaları, nasıl denetledikleri ve problem çözmeye örüntülerine yönelik ölçekler uygulanarak çalışmanın güvenilirlik ve geçerliliği incelenmiştir. Verilerden yola çıkarak ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği ortaya konmuştur (Türküm, 2002,s.25-28).

3. Evlilik Yaşamı Anketi: Hatipoğlu-Sümer (1993) tarafından evli bireyler arasındaki anlaşmazlığın belirlenmesi için geliştirilmiştir. Farklı çalışmalarda “Evlilik Yaşam Ölçeği” olarak yer almaktadır. Ölçek, içinde geçen “çatışma” kavramının uygulamada

araştırma grubunu oluşturan katılımcılar için olumsuz çağrıştırma riskinden orijinalinde “Evlilik Yaşam Anketi” şeklinde isimlendirilmiştir. Ölçek iletişim, arkadaş ve akrabalarla ilişkiler, ekonomik problemler, cinsel birliktelikler, aile içi etkileşimler ve çocuklar gibi evlilikte sorun yaratabilecek konular içeren 70 sorudan oluşmaktadır. Ölçek uygulamasında katılımcılardan ilgili soruların içerdiği durumu eşler ile yaşayıp yaşamadıklarına karar vererek yaşamadılar ise “Böyle bir durum yok” seçeneğini, var ama durum aralarında bir gerginlik yaratmıyor ise “Var ama hiç gerginlik yaratmıyor” seçeneğini, var ve bu durum eşler arasında gerginliğe sebep oluyorsa ne sıklıkla yaşadığını “Yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor” ve “Günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor” seçeneklerinden uygun olanı işaretlemeleri beklenmektedir.

Ölçekten çatışma yaygınlığı ve çatışmanın sıklığı olmak üzere iki tür puan elde edilmektedir. Çatışma yaygınlığı hesaplanırken “Böyle bir durum yok” seçeneği için 0, diğer seçenekler ise (var ama hiç gerginlik yaratmıyor-günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor) 1 puan olarak değerlendirilir. Bu şekilde araştırma grubunu oluşturan katılımcılar 0-70 arasında puanlar alırlar. Çatışmanın sıklığı hesaplanırken “Böyle bir durum yok” seçeneği 0 puan diğer seçenekler (var ama gerginlik yaratmıyor-günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor) 1-5 arası puan alırlar. Bu şekilde araştırma grubunu oluşturan katılımcılar 0-350 arası puanlar alırlar ölçekte ters madde yer almaz (Hatipoğlu, 1993,s.25).

Ölçeğin geçerliliğine yönelik yapılan çalışmalar neticesinde iç tutarlılık kat sayısı 91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yapı güvenirliği için Hatipoğlu-Sümer (1993) tarafından yapılmış olan çalışmada yer alan 35 evli ve 10 boşanmış bireyden elde edilen veriler kullanılmıştır. Çatışma yaygınlık puanlarında evli ve boşanmış bireylerin ortalama puanları arasında anlamlı bir fark bulunduğu gibi (evli s.d=10.15, boşanmış (s.d=.10.75; $t= 3.14$; $p < 0.05$), çatışma sıklık puanlarında da evli ve ayrılmış çiftlerin ortalama puanları arasındaki fark da anlamlı bulunmuştur (evli s.d=. 87; boşanmış s.d=67; $t= 3.03$; $p < 0.05$) (Günay, 2007,s.50).

3.3. Verilerin işlenmesi

Araştırmada evli çiftlerin problem çözme becerilerinin değerlendirilmesinde “Problem Çözme Envanteri”, stresli durumlarda kullandıkları stratejileri belirlemek için “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği”, eşlerin evlilik ilişkisinden sağladıkları genel doyum düzeyini ölçmek amacıyla “Evlilik Yaşamı Anketi” kullanılmıştır. Ölçek puanları normal dağılım gösterdiği için kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanlarının karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi ve Anova kullanılmıştır. Anova sonuçlarına Post-hoc test olarak Tukey testi tercih edilmiştir. Kadınların Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri arasındaki ilişki Pearson testiyle incelenmiştir.

3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmadaki istatistiksel çözümlenmelerde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0 programı kullanılmıştır.

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanterine (PÇE) verdikleri yanıtların iç tutarlılığının incelenmesi için Cronbach Alfa testi uygulanmıştır. Cronbach Alfa katsayıları Evlilik Yaşamı Anketi için ,925, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği için ,761 ve Problem Çözme Envanteri için ,875 bulunmuştur.

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesinde frekans analizi kullanılmıştır. Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanları, tanımlayıcı istatistiklerle gösterilmiştir.

Katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanlarının normal dağılım gösterme durumu Kolmogorov-Smirnov testiyle incelenmiştir. Ölçek puanları normal dağılım gösterdiği için kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre Evlilik Yaşamı Anketi, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puanlarının karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi ve ANOVA kullanılmıştır. ANOVA sonuçlarına göre post-hoc test olarak Tukey testi tercih edilmiştir. Ölçekler arasındaki ilişki Pearson testiyle incelenmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 2. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri (n=200)

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yaş grubu		
18-19 yaş	66	33,00
20-21 yaş	73	36,50
22 yaş ve üzeri	61	30,50
Türkiye'de yaşama süresi		
1 yıldan az	15	7,50
1-3 yıl arası	34	17,50
3 yıldan fazla	151	75,50
Eğitim durumu		
İlkokul terk/İlkokul	104	52,00
Ortaokul terk/Ortaokul	82	41,00
Lise terk/Lise	14	7,00
Evlilik süresi		
1-3 yıl arası	75	37,50
4-5 yıl	79	39,50
6 yıl ve üzeri	46	23,00
Evlenme yaşı		
14-15 yaş	56	28,00
16-17 yaş	112	56,00
18-19 yaş	32	16,00
Eş ile akrabalık durumu		
Var	100	50,00
Yok	100	50,00
Çocuk sayısı		
Çocuksuz	19	9,50
1-2 çocuk	80	40,00
3-4 çocuk	68	34,00
5 ve üzeri	33	16,50

Tablo 2. devamı Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri (n=200)

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yaş grubu		
18-19 yaş	66	33,00
20-21 yaş	73	36,50
22 yaş ve üzeri	61	30,50
Türkiye'de yaşama süresi		
1 yıldan az	15	7,50
1-3 yıl arası	34	17,50
3 yıldan fazla	151	75,50

Eğitim durumu		
İlkokul terk/İlkokul	104	52,00
Ortaokul terk/Ortaokul	82	41,00
Lise terk/Lise	14	7,00
Ailenin aylık geliri		
1500 TL ve altı	51	25,50
1501-2000 TL arası	98	49,00
2001-2500 TL arası	51	25,50
Evlilik süresi		
1-3 yıl arası	75	37,50
4-5 yıl	79	39,50
6 yıl ve üzeri	46	23,00
Evlenme yaşı		
14-15 yaş	56	28,00
16-17 yaş	112	56,00
18-19 yaş	32	16,00
Eş ile akrabalık durumu		
Var	100	50,00
Yok	100	50,00
Çocuk sayısı		
Çocuksuz	19	9,50
1-2 çocuk	80	40,00
3-4 çocuk	68	34,00
5 ve üzeri	33	16,50
Evde yaşayan diğer aile üyeleri		
Var	100	50,00
Yok	100	50,00
Evlilikten memnuniyet		
Memnun olan	166	83,00
Memnun olmayan	34	17,00
Eşle sorumlulukları paylaşma		
Paylaşan	147	73,50
Paylaşmayan	53	26,50

Tablo 2.'de araştırma kapsamına alınan katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımına ait bulgular gösterilmiştir.

Tablo 2. incelendiğinde; araştırmaya katılan katılımcıların %33,'ünün 18-19 yaş grubunda, %36,5'inin 20-21 yaş grubunda ve %30,5'inin 22 yaş ve üzeri yaş grubunda yer aldığı, %7,5'sinin 1 yıldan az süredir, %17,5'inin 1-3 yıl arası ve %75,5'inin 3 yıldan daha uzun süredir Türkiye'de yaşadığı belirlenmiştir. Katılımcıların %52,'sinin

ilkokul terk/ilkokul, %41'inin ortaokul terk/ortaokul ve 7'sinin lise terk/lise düzeyinde eğitimli olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya dahil edilen katılımcıların %37,5'sinin 1-3 yıl arası, %39,5'sinin 4-5 yıl arası ve %23'ünün 6 yıl ve üzeri süredir evli olduğu, %28'inin 14-15 yaşında, %56'sının 16-17 yaşında ve %16'sının 18-19 yaşında evlilik yaptığı, %50'sinin evlendiği kişiyle aralarında akrabalık bağı olduğu, %40'ının 1-2 çocuk, %34'ünün 3-4 çocuk, %16,5'inin 5 ve üzeri sayıda çocuk sahibi olduğu görülürken, %9,5'inin çocuksuz olduğu görülmüştür. Katılımcıların %50'sinin yaşadıkları evde eşi ve çocuklarından başka diğer aile üyelerinin olduğu, %83'ünün evliliğinde memnun olduğu, %73,5'i eşiyle sorumlulukları paylaştığını ifade etmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanları (n=200)

	n	\bar{x}	s	Min	Max
EYA-Çatışma yaygınlığı	200	25,49	12,12	0,00	61,00
EYA-Çatışma sıklığı	200	38,52	24,12	0,00	118,00
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	200	2,09	0,69	0,14	3,00
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	200	1,18	0,42	0,13	2,63
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	200	1,29	0,44	0,00	2,50
SBTÖ-İyimser yaklaşım	200	1,82	0,56	0,20	3,00
SBTÖ-Sosyal destek arama	200	1,87	0,68	0,00	3,00
PÇE-Aceleci yaklaşım	200	45,11	9,01	32,00	68,00
PÇE-Düşünen yaklaşım	200	11,32	5,26	5,00	27,00
PÇE-Kaçıngan yaklaşım	200	11,29	5,53	4,00	24,00
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	200	6,25	3,39	3,00	18,00
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	200	11,80	6,82	6,00	34,00
PÇE-Planlı yaklaşım	200	8,16	4,46	4,00	24,00

Tablo 3.'de araştırmaya katılan katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlara ait tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir.

Tablo 3. incelendiğinde; araştırma kapsamına alınan katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketinde yer alan çatışma yaygınlığından $\bar{x}=25,49\pm 12,12$ puan ve çatışma sıklığında $\bar{x}=38,52\pm 24,12$ puan aldıkları görülmüştür.

Katılımcıların Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde bulunan kendine güvenli yaklaşım alt boyutundan $\bar{x}=2,09\pm 0,69$ puan, çaresiz yaklaşım alt boyutundan \bar{x}

=1,18±0,42 puan, boyun eğici yaklaşım alt boyutundan \bar{x} =1,29±0,44 puan, iyimser yaklaşım alt boyutundan \bar{x} =1,82±0,56 puan ve sosyal destek arama alt boyutundan \bar{x} =1,87±0,68 puan aldıkları görülmüştür.

Katılımcılar Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşımdan \bar{x} =45,11±9,01 puan, düşünen yaklaşımdan \bar{x} =11,32±5,26 puan, kaçınan yaklaşımdan \bar{x} =11,29±5,53 puan, değerlendirici yaklaşımdan \bar{x} =6,25±3,39 puan, kendine güvenli ya yaklaşımdan \bar{x} =11,80±6,82 puan ve planlı yaklaşımdan \bar{x} =8,16±4,46 puan almıştır.

Tablo 4. Katılımcıların yaş gruplarına göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması

	Yaş grubu	n	\bar{x}	s	Alt	Üst	F	p
EYA-Çatışma yaygınlığı	18-19 yaş	66	24,82	11,12	5,00	53,00	0,153	0,858
	20-21 yaş	73	25,71	12,52	0,00	61,00		
	22 yaş ve üzeri	61	25,93	12,82	1,00	57,00		
EYA-Çatışma sıklığı	18-19 yaş	66	38,14	23,97	7,00	118,00	0,068	0,934
	20-21 yaş	73	38,07	23,92	0,00	100,00		
	22 yaş ve üzeri	61	39,48	24,88	1,00	109,00		
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	18-19 yaş	66	1,97	0,79	0,14	3,00	1,673	0,190
	20-21 yaş	73	2,17	0,61	0,29	3,00		
	22 yaş ve üzeri	61	2,13	0,66	0,71	3,00		
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	18-19 yaş	66	1,20	0,47	0,25	2,63	0,133	0,876
	20-21 yaş	73	1,17	0,41	0,13	2,50		
	22 yaş ve üzeri	61	1,17	0,40	0,13	2,00		
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	18-19 yaş	66	1,28	0,47	0,33	2,50	0,050	0,951
	20-21 yaş	73	1,30	0,44	0,00	2,50		
	22 yaş ve üzeri	61	1,30	0,41	0,50	2,50		
SBTÖ-İyimser yaklaşım	18-19 yaş	66	1,74	0,66	0,20	3,00	1,235	0,293
	20-21 yaş	73	1,82	0,54	0,20	3,00		
	22 yaş ve üzeri	61	1,90	0,45	0,60	2,60		
SBTÖ-sosyal destek arama	18-19 yaş	66	1,79	0,74	0,00	3,00	0,868	0,421
	20-21 yaş	73	1,87	0,69	0,00	3,00		
	22 yaş ve üzeri	61	1,95	0,59	0,50	3,00		
PÇE-Aceleci yaklaşım	18-19 yaş	66	46,06	10,42	32,00	68,00	0,553	0,576
	20-21 yaş	73	44,59	8,83	33,00	68,00		
	22 yaş ve üzeri	61	44,69	7,54	35,00	68,00		
PÇE-Düşünen yaklaşım	18-19 yaş	66	12,02	5,80	5,00	27,00	1,591	0,206
	20-21 yaş	73	10,48	4,32	5,00	23,00		
	22 yaş ve üzeri	61	11,57	5,60	5,00	25,00		
PÇE-Kaçınan yaklaşım	18-19 yaş	66	11,82	6,07	4,00	24,00	0,457	0,634
	20-21 yaş	73	11,00	5,34	4,00	24,00		

	22 yaş ve üzeri	61	11,05	5,17	4,00	24,00		
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	18-19 yaş	66	7,02	3,78	3,00	18,00	2,858	0,060
	20-21 yaş	73	5,67	2,92	3,00	16,00		
	22 yaş ve üzeri	61	6,10	3,36	3,00	18,00		
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	18-19 yaş	66	12,62	7,51	6,00	34,00	1,929	0,148
	20-21 yaş	73	10,56	5,99	6,00	27,00		
	22 yaş ve üzeri	61	12,39	6,87	6,00	31,00		
PÇE-Planlı yaklaşım	18-19 yaş	66	7,95	4,58	4,00	24,00	0,898	0,409
	20-21 yaş	73	7,81	4,00	4,00	19,00		
	22 yaş ve üzeri	61	8,79	4,85	4,00	20,00		

Tablo 4.'te araştırmaya dahil edilen katılımcıların yaş gruplarına göre EYA, SBTÖ ve PÇE puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin varyans analizi (ANOVA) sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4. incelendiğinde; araştırma kapsamına alınan katılımcıların yaş gruplarına göre Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Yaş gruplarına göre katılımcıların EYA'da bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar benzerdir.

Katılımcıların yaş gruplarına göre SBTÖ'de yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). 18-19 yaş, 20-21 yaş ve 22 yaş ve üzeri yaş gruplarında yer alan kadınların SBTÖ'de yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar benzer bulunmuştur.

Araştırma kapsamına alınan katılımcılar yaş gruplarına göre PÇE'de bulunan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Yaş gruplarına bakılmaksızın kadınların PÇE'de bulunan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar benzerdir.

Tablo 5. Katılımcıların eğitim durumlarına göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması

	Eğitim durumu	n	\bar{x}	s	Alt	Üst	F	p	Fark
EYA-Çatışma Yaygınlığı	İlkokul terk/İlkokul	104	27,71	13,14	1,00	61,00	3,800	0,024*	1-2
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	22,93	10,45	0,00	57,00			1-3
	Lise terk/Lise	14	23,93	10,86	11,00	47,00			
EYA-Çatışma Sıklığı	İlkokul terk/İlkokul	104	42,69	27,06	1,00	118,00	3,639	0,028*	1-2
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	33,21	19,86	0,00	109,00			1-3
	Lise terk/Lise	14	38,64	18,09	19,00	67,00			
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	İlkokul terk/İlkokul	104	1,87	0,73	0,14	3,00	14,936	0,000*	1-2
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	2,39	0,50	0,71	3,00			1-3
	Lise terk/Lise	14	2,03	0,75	0,71	3,00			
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	İlkokul terk/İlkokul	104	1,19	0,42	0,13	2,63	0,159	0,853	
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	1,16	0,40	0,63	2,50			
	Lise terk/Lise	14	1,22	0,58	0,13	2,00			
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	İlkokul terk/İlkokul	104	1,34	0,48	0,33	2,50	1,356	0,260	
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	1,25	0,34	0,67	2,50			
	Lise terk/Lise	14	1,20	0,57	0,00	2,17			
SBTÖ-İyimser yaklaşım	İlkokul terk/İlkokul	104	1,70	0,65	0,20	3,00	5,077	0,007*	1-2
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	1,95	0,39	0,60	2,60			1-3
	Lise terk/Lise	14	1,87	0,49	1,20	3,00			
SBTÖ-Sosyal destek arama	İlkokul terk/İlkokul	104	1,77	0,80	0,00	3,00	3,532	0,031*	1-2
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	2,02	0,46	0,50	3,00			2-3
	Lise terk/Lise	14	1,71	0,65	0,75	3,00			
PÇE-Aceleci yaklaşım	İlkokul terk/İlkokul	104	47,13	9,79	32,00	68,00	7,223	0,001*	1-2
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	42,29	7,27	33,00	66,00			2-3
	Lise terk/Lise	14	46,50	8,33	38,00	68,00			
PÇE-Düşünen yaklaşım	İlkokul terk/İlkokul	104	11,53	5,54	5,00	27,00	0,950	0,389	
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	10,82	4,75	5,00	27,00			
	Lise terk/Lise	14	12,71	5,89	5,00	22,00			
PÇE-Kaçıngan yaklaşım	İlkokul terk/İlkokul	104	12,47	5,80	4,00	24,00	5,289	0,006*	1-2
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	9,90	4,68	4,00	24,00			1-3
	Lise terk/Lise	14	10,57	6,45	4,00	23,00			
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	İlkokul terk/İlkokul	104	6,45	3,62	3,00	18,00	0,412	0,663	
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	6,00	3,16	3,00	18,00			
	Lise terk/Lise	14	6,14	3,01	3,00	11,00			
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	İlkokul terk/İlkokul	104	12,71	7,03	6,00	32,00	3,744	0,025*	1-2
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	10,28	6,37	6,00	34,00			2-3
	Lise terk/Lise	14	13,93	6,49	6,00	26,00			
PÇE-Planlı yaklaşım	İlkokul terk/İlkokul	104	8,59	4,66	4,00	24,00	3,147	0,045*	2-3
	Ortaokul terk/Ortaokul	82	7,30	4,18	4,00	21,00			
	Lise terk/Lise	14	9,93	3,81	4,00	15,00			

* $p < 0,05$ (ANOVA kullanılmıştır)

Tablo 5.'te katılımcıların eğitim durumlarına göre EYA, SBTÖ ve PÇE puanlarının karşılaştırılması amacıyla uygulanan varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Katılımcıların eğitim durumlarına göre EYA'da bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$). İlkokul terk/İlkokul düzeyinde eğitim almış kadınların EYA'de bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar diğer kadınlara göre yüksek bulunmuştur ($p<0,05$).

Katılımcıların eğitim durumlarına göre SBTÖ'de yer alan çaresiz yaklaşım ve boyun eğici yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmazken ($p>0,05$), kendine güvenli yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). İlkokul terk/İlkokul düzeyinde eğitim almış kadınların kendine güvenli yaklaşım ve iyimser yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar diğer katılımcılara göre yüksek bulunmuştur. Ayrıca ortaokul terk/ortaokul düzeyinde eğitim almış olan kadınların sosyal destek arama alt boyutundan aldıkları puanlar diğer katılımcılara göre yüksektir.

Katılımcıların eğitim durumlarına PÇÖ'de bulunan aceleci yaklaşım, kaçınan yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunduğu görülmüştür ($p<0,05$). Ortaokul terk/ortaokul düzeyinde eğitilmiş katılımcıların kendine güvenli yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutundan aldıkları puanlar diğer kadınlara göre düşük bulunmuştur. Bunun yanı sıra, ortaokul terk/ortaokul düzeyinde eğitilmiş olan katılımcıların planlı yaklaşım puanları lise terk/lise mezunu kadınlara göre daha düşüktür. Katılımcıların eğitim durumlarına, PÇÖ'de bulunan düşünen yaklaşım ve değerlendirici yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 6. Katılımcıların aylık gelirine göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması

	Aylık gelir	n	\bar{x}	s	Alt	Üst	F	p	Fark
EYA-Çatışma yaygınlığı	1500 TL ve altı	51	22,67	10,25	0,00	50,00	23,490	0,000*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	22,23	10,03	1,00	56,00			2-3
	2001-2500 TL arası	51	34,55	13,11	2,00	61,00			
EYA-Çatışma sıklığı	1500 TL ve altı	51	33,80	21,72	0,00	102,00	18,067	0,000*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	32,56	19,97	1,00	118,00			2-3
	2001-2500 TL arası	51	54,69	26,67	3,00	109,00			
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	1500 TL ve altı	51	2,14	0,58	0,57	3,00	29,328	0,000*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	2,35	0,54	0,29	3,00			2-3
	2001-2500 TL arası	51	1,55	0,76	0,14	3,00			
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	1500 TL ve altı	51	1,27	0,45	0,63	2,63	4,011	0,020*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	1,20	0,38	0,50	2,50			2-3
	2001-2500 TL arası	51	1,05	0,45	0,13	2,00			
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	1500 TL ve altı	51	1,34	0,41	0,50	2,50	4,753	0,010*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	1,35	0,42	0,67	2,50			2-3
	2001-2500 TL arası	51	1,13	0,47	0,00	2,17			
SBTÖ-İyimser yaklaşım	1500 TL ve altı	51	1,90	0,41	1,00	2,60	28,729	0,000*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	2,00	0,42	0,80	3,00			2-3
	2001-2500 TL arası	51	1,37	0,67	0,20	3,00			
SBTÖ-Sosyal destek arama	1500 TL ve altı	51	1,96	0,46	0,75	3,00	36,457	0,000*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	2,12	0,43	0,75	3,00			2-3
	2001-2500 TL arası	51	1,27	0,87	0,00	3,00			
PÇE-Aceleci yaklaşım	1500 TL ve altı	51	43,10	6,45	34,00	60,00	40,772	0,000*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	41,85	6,79	32,00	62,00			2-3
	2001-2500 TL arası	51	53,37	9,89	36,00	68,00			
PÇE-Düşünen yaklaşım	1500 TL ve altı	51	10,88	5,11	5,00	26,00	1,193	0,305	
	1501-2000 TL arası	98	11,04	4,84	5,00	27,00			
	2001-2500 TL arası	51	12,29	6,09	5,00	25,00			
PÇE-Kaçıngan yaklaşım	1500 TL ve altı	51	10,55	4,09	4,00	23,00	37,063	0,000*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	9,15	4,19	4,00	23,00			2-3
	2001-2500 TL arası	51	16,12	6,13	4,00	24,00			
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	1500 TL ve altı	51	5,84	3,79	3,00	18,00	3,362	0,037*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	5,91	3,00	3,00	18,00			2-3
	2001-2500 TL arası	51	7,29	3,52	3,00	16,00			
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	1500 TL ve altı	51	11,27	6,72	6,00	32,00	7,599	0,001*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	10,48	6,16	6,00	34,00			2-3
	2001-2500 TL arası	51	14,86	7,29	6,00	31,00			
PÇE-Planlı yaklaşım	1500 TL ve altı	51	8,14	3,99	4,00	21,00	7,304	0,001*	1-3
	1501-2000 TL arası	98	7,18	3,96	4,00	24,00			2-3
	2001-2500 TL arası	51	10,04	5,24	4,00	20,00			

* $p < 0,05$ (ANOVA kullanılmıştır)

Tablo 6.'te araştırma kapsamına alınan katılımcıların ailenin aylık gelirine göre EYA, SBTÖ ve PÇE puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan ANOVA sonuçları gösterilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen katılımcıların, ailelerinin aylık gelirine göre Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ailesinin aylık geliri 2001-2500 TL arasında olan katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar diğer kadınlara göre yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan katılımcıların ailesinin aylık gelirine göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Ailesinin aylık geliri 2001-2500 TL arasında olan kadınların Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanların diğer kadınlara göre yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların ailesinin aylık gelirine göre Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p>0,05$). Katılımcıların ailesinin aylık gelirine göre Problem Çözme Envanterinde yer alan düşünen yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların evlilik süresine göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması

	Evlilik süresi	n	\bar{x}	s	Alt	Üst	F	p	Fark
EYA-Çatışma Yaygınlığı	1-3 yıl arası	75	22,71	10,35	0,00	61,00	3,258	0,041*	1-2
	4-5 yıl	79	26,94	13,42	1,00	57,00			1-3
	6 yıl ve üzeri	46	27,52	11,86	10,00	56,00			
EYA-Çatışma Sıklığı	1-3 yıl arası	75	32,49	18,49	0,00	97,00	4,095	0,018*	1-2
	4-5 yıl	79	43,24	28,27	1,00	118,00			1-3
	6 yıl ve üzeri	46	40,24	22,85	11,00	109,00			
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	1-3 yıl arası	75	2,05	0,74	0,14	3,00	0,272	0,762	
	4-5 yıl	79	2,10	0,72	0,29	3,00			
	6 yıl ve üzeri	46	2,14	0,57	0,71	3,00			
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	1-3 yıl arası	75	1,16	0,39	0,25	2,38	0,449	0,639	
	4-5 yıl	79	1,22	0,48	0,13	2,63			
	6 yıl ve üzeri	46	1,15	0,36	0,63	2,00			
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	1-3 yıl arası	75	1,24	0,45	0,33	2,50	1,384	0,253	
	4-5 yıl	79	1,35	0,42	0,50	2,50			
	6 yıl ve üzeri	46	1,28	0,45	0,00	2,50			
SBTÖ-İyimser yaklaşım	1-3 yıl arası	75	1,76	0,61	0,20	3,00	1,864	0,158	
	4-5 yıl	79	1,79	0,57	0,20	3,00			
	6 yıl ve üzeri	46	1,95	0,42	0,60	2,40			
SBTÖ-Sosyal destek arama	1-3 yıl arası	75	1,77	0,72	0,00	3,00	1,276	0,281	
	4-5 yıl	79	1,89	0,69	0,00	3,00			
	6 yıl ve üzeri	46	1,97	0,57	0,50	3,00			
PÇE-Aceleci yaklaşım	1-3 yıl arası	75	45,71	10,59	32,00	68,00	0,844	0,432	
	4-5 yıl	79	45,41	8,34	32,00	68,00			
	6 yıl ve üzeri	46	43,61	7,15	35,00	60,00			
PÇE-Düşünen yaklaşım	1-3 yıl arası	75	10,89	4,54	5,00	27,00	2,068	0,129	
	4-5 yıl	79	12,23	6,13	5,00	27,00			
	6 yıl ve üzeri	46	10,46	4,54	5,00	24,00			
PÇE-Kaçıngan yaklaşım	1-3 yıl arası	75	11,67	5,95	4,00	24,00	0,623	0,537	
	4-5 yıl	79	11,37	5,67	4,00	24,00			
	6 yıl ve üzeri	46	10,52	4,52	5,00	24,00			
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	1-3 yıl arası	75	6,53	3,61	3,00	18,00	0,440	0,645	
	4-5 yıl	79	6,10	3,24	3,00	16,00			
	6 yıl ve üzeri	46	6,02	3,32	3,00	18,00			
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	1-3 yıl arası	75	10,67	6,11	6,00	34,00	2,058	0,130	
	4-5 yıl	79	12,89	7,64	6,00	32,00			
	6 yıl ve üzeri	46	11,78	6,26	6,00	27,00			
PÇE-Planlı yaklaşım	1-3 yıl arası	75	7,35	3,66	4,00	21,00	2,230	0,110	
	4-5 yıl	79	8,85	5,00	4,00	24,00			
	6 yıl ve üzeri	46	8,28	4,56	4,00	20,00			

* $p < 0,05$ (ANOVA kullanılmıştır)

Tablo 7.'de katılımcıların evlilik sürelerine göre; EYA, SBTÖ ve PÇE puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir.

Araştırmaya alınan katılımcıların evlilik sürelerine göre Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Evlilik süresi 1-3 yıl arası olan kadınların Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar diğer katılımcıların düşüktür.

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların evlilik sürelerine göre; Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Evlilik sürelerine göre kadınların Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar benzerdir.

Katılımcıların evlilik sürelerine göre Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Evlilik sürelerine göre kadınların Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar benzer bulunmuştur.

Tablo 8. Katılımcılar evlilik yaşına göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması

	Evlilik yaşı	n	\bar{x}	s	Alt	Üst	F	p	Fark
EYA-Çatışma Yaygınlığı	14-15 yaş	56	28,29	12,84	11,00	56,00	2,407	0,093	
	16-17 yaş	112	24,81	11,81	1,00	61,00			
	18-19 yaş	32	22,94	11,36	0,00	56,00			
EYA-Çatışma Sıklığı	14-15 yaş	56	43,80	27,02	14,00	118,00	2,104	0,125	
	16-17 yaş	112	37,17	22,57	1,00	108,00			
	18-19 yaş	32	34,00	23,16	0,00	108,00			
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	14-15 yaş	56	2,16	0,66	0,14	3,00	1,325	0,268	
	16-17 yaş	112	2,02	0,71	0,29	3,00			
	18-19 yaş	32	2,21	0,67	0,86	3,00			
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	14-15 yaş	56	1,20	0,45	0,50	2,63	0,303	0,739	
	16-17 yaş	112	1,16	0,43	0,13	2,50			
	18-19 yaş	32	1,22	0,37	0,75	2,13			
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	14-15 yaş	56	1,38	0,44	0,00	2,50	1,832	0,163	
	16-17 yaş	112	1,24	0,45	0,33	2,50			
	18-19 yaş	32	1,30	0,40	0,67	2,17			
SBTÖ-İyimser Yaklaşım	14-15 yaş	56	1,92	0,44	1,00	3,00	1,596	0,205	
	16-17 yaş	112	1,76	0,61	0,20	3,00			
	18-19 yaş	32	1,83	0,54	0,20	2,60			
SBTÖ-Sosyal destek arama	14-15 yaş	56	2,02	0,64	0,50	3,00	4,073	0,018*	1-2
	16-17 yaş	112	1,75	0,71	0,00	3,00			2-3
	18-19 yaş	32	2,01	0,57	0,25	2,75			
PÇE-Aceleci yaklaşım	14-15 yaş	56	44,14	8,35	32,00	63,00	1,149	0,319	
	16-17 yaş	112	45,96	9,23	32,00	68,00			
	18-19 yaş	32	43,81	9,30	33,00	68,00			
PÇE-Düşünen yaklaşım	14-15 yaş	56	10,88	5,40	5,00	27,00	0,590	0,555	
	16-17 yaş	112	11,68	5,09	5,00	27,00			
	18-19 yaş	32	10,84	5,62	5,00	25,00			
PÇE-Kaçıngan yaklaşım	14-15 yaş	56	10,39	5,00	4,00	24,00	1,312	0,272	
	16-17 yaş	112	11,82	5,84	4,00	24,00			
	18-19 yaş	32	10,97	5,23	4,00	24,00			
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	14-15 yaş	56	5,89	3,14	3,00	14,00	0,465	0,629	
	16-17 yaş	112	6,43	3,53	3,00	18,00			
	18-19 yaş	32	6,22	3,36	3,00	16,00			
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	14-15 yaş	56	11,77	6,99	6,00	32,00	1,170	0,313	
	16-17 yaş	112	12,28	6,84	6,00	34,00			
	18-19 yaş	32	10,19	6,41	6,00	31,00			
PÇE-Planlı yaklaşım	14-15 yaş	56	7,77	4,79	4,00	24,00	0,482	0,618	
	16-17 yaş	112	8,43	4,20	4,00	21,00			
	18-19 yaş	32	7,88	4,82	4,00	20,00			

* $p < 0,05$ (ANOVA kullanılmıştır)

Araştırmaya katılan katılımcıların evlilik yaşına göre EYA, SBTÖ ve PÇE puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 8.'de gösterilmiştir.

Katılımcıların evlilik yaşına göre Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Evlilik yaşına göre katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar benzer bulunmuştur.

Katılımcıların evlilik yaşına göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım ve iyimser yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Katılımcıların evlilik yaşına göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde sosyal destek arama alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). 16-17 yaşında evlenen katılımcıların sosyal destek arama alt boyutundan aldıkları puanlar diğer yaş gruplarına göre daha düşüktür.

Katılımcıların evlilik yaşlarına göre Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Evlilik yaşlarına göre katılımcıların Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar benzer bulunmuştur.

Tablo 9. Katılımcıların eşleriyle akrabalık durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması

	Eş ile akrabalık	n	\bar{x}	s	t	p
EYA-Çatışma Yaygınlığı	Var	100	25,88	11,11	0,460	0,646
	Yok	100	25,09	13,10		
EYA-Çatışma Sıklığı	Var	100	39,08	22,38	0,328	0,744
	Yok	100	37,96	25,85		
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	Var	100	2,05	0,68	-0,891	0,374
	Yok	100	2,13	0,70		
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	Var	100	1,18	0,42	-0,021	0,983
	Yok	100	1,18	0,43		
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	Var	100	1,32	0,43	0,910	0,364
	Yok	100	1,26	0,45		
SBTÖ-İyimser yaklaşım	Var	100	1,75	0,60	-1,550	0,123
	Yok	100	1,88	0,51		
SBTÖ-Sosyal destek arama	Var	100	1,77	0,69	-2,049	0,042
	Yok	100	1,96	0,65		
PÇE-Aceleci yaklaşım	Var	100	46,11	9,58	1,583	0,115
	Yok	100	44,10	8,34		
PÇE-Düşünen yaklaşım	Var	100	10,91	4,92	-1,104	0,271
	Yok	100	11,73	5,57		
PÇE-Kaçınan yaklaşım	Var	100	11,99	5,91	1,813	0,071
	Yok	100	10,58	5,06		
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	Var	100	5,86	2,80	-1,613	0,108
	Yok	100	6,63	3,87		
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	Var	100	11,23	5,83	-1,183	0,238
	Yok	100	12,37	7,67		
PÇE-Planlı yaklaşım	Var	100	7,91	4,31	-0,776	0,439
	Yok	100	8,40	4,62		

(Bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır)

Tablo 9.'da katılımcıların eş ile akrabalık durumuna göre EYA, SBTÖ ve PÇE puanlarının karşılaştırılması amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları verilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların eşleriyle akrabalık durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Katılımcıların eşleriyle akrabalık durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar benzerdir.

Katılımcıların eş ve akrabalık durumuna göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Katılımcıların eşleriyle akrabalık durumuna göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar benzer bulunmuştur.

Araştırmaya katılan katılımcıların eşleriyle akrabalık durumuna göre Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Katılımcıların eşleriyle akrabalık durumuna bakılmaksızın Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar benzerdir.

Tablo 10. Katılımcıların Çocuk Sayısına göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması

	Çocuk sayısı	n	\bar{x}	s	Alt	Üst	F	p	Fark
EYA-Çatışma yaygınlığı	Çocuksuz	19	24,16	12,05	2,00	43,00	7,031	0,000*	1-3
	1-2 çocuk	80	21,49	9,54	0,00	52,00			1-4
	3-4 çocuk	68	27,60	13,10	1,00	61,00			2-3
	5 ve üzeri	33	31,58	12,63	13,00	56,00			2-4
EYA-Çatışma sıklığı	Çocuksuz	19	33,68	19,40	3,00	80,00	5,574	0,001*	1-3
	1-2 çocuk	80	31,51	18,81	0,00	96,00			1-4
	3-4 çocuk	68	43,41	27,67	1,00	118,00			2-3
	5 ve üzeri	33	48,21	25,41	14,00	109,00			2-4
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	Çocuksuz	19	1,66	0,78	0,14	2,86	2,855	0,038*	1-2
	1-2 çocuk	80	2,15	0,70	0,29	3,00			1-3
	3-4 çocuk	68	2,15	0,67	0,57	3,00			1-4
	5 ve üzeri	33	2,08	0,59	0,71	3,00			
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	Çocuksuz	19	1,31	0,48	0,63	2,38	0,713	0,545	
	1-2 çocuk	80	1,18	0,45	0,13	2,63			
	3-4 çocuk	68	1,15	0,41	0,13	2,00			
	5 ve üzeri	33	1,18	0,35	0,50	2,00			
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	Çocuksuz	19	1,20	0,41	0,67	2,17	1,018	0,386	
	1-2 çocuk	80	1,35	0,47	0,33	2,50			
	3-4 çocuk	68	1,29	0,44	0,00	2,50			
	5 ve üzeri	33	1,22	0,36	0,50	2,17			

SBTÖ- İyimser yaklaşım	Çocuksuz	19	1,49	0,69	0,40	2,60	2,394	0,070	
	1-2 çocuk	80	1,84	0,55	0,20	3,00			
	3-4 çocuk	68	1,87	0,54	0,20	3,00			
	5 ve üzeri	33	1,84	0,50	0,60	2,40			
SBTÖ- Sosyal destek arama	Çocuksuz	19	1,67	0,86	0,25	3,00	0,723	0,539	
	1-2 çocuk	80	1,86	0,66	0,00	3,00			
	3-4 çocuk	68	1,88	0,66	0,00	3,00			
	5 ve üzeri	33	1,95	0,65	0,25	3,00			
PÇE- Aceleci yaklaşım	Çocuksuz	19	50,37	11,16	33,00	66,00	2,497	0,061	
	1-2 çocuk	80	44,26	8,80	32,00	68,00			
	3-4 çocuk	68	44,71	9,02	34,00	68,00			
	5 ve üzeri	33	44,94	7,41	35,00	60,00			
PÇE- Düşünen yaklaşım	Çocuksuz	19	12,53	5,52	6,00	23,00	0,553	0,647	
	1-2 çocuk	80	11,36	4,75	5,00	27,00			
	3-4 çocuk	68	11,29	6,07	5,00	27,00			
	5 ve üzeri	33	10,58	4,50	5,00	22,00			
PÇE- Kaçıngan yaklaşım	Çocuksuz	19	15,26	6,93	4,00	24,00	3,920	0,010*	1-2
	1-2 çocuk	80	11,13	5,25	4,00	23,00			1-3
	3-4 çocuk	68	10,78	5,46	4,00	24,00			1-4
	5 ve üzeri	33	10,42	4,68	4,00	23,00			
PÇE- Değerlendirici yaklaşım	Çocuksuz	19	8,00	3,83	3,00	16,00	2,118	0,099	
	1-2 çocuk	80	6,28	3,34	3,00	18,00			
	3-4 çocuk	68	5,84	3,33	3,00	18,00			
	5 ve üzeri	33	6,00	3,21	3,00	13,00			
PÇE- Kendine güvenli yaklaşım	Çocuksuz	19	14,32	6,20	6,00	24,00	2,294	0,079	
	1-2 çocuk	80	10,55	6,15	6,00	34,00			
	3-4 çocuk	68	11,87	7,66	6,00	32,00			
	5 ve üzeri	33	13,24	6,46	6,00	27,00			
PÇE- Planlı yaklaşım	Çocuksuz	19	9,74	3,84	4,00	19,00	1,616	0,187	
	1-2 çocuk	80	7,54	3,84	4,00	21,00			
	3-4 çocuk	68	8,09	5,02	4,00	24,00			
	5 ve üzeri	33	8,88	4,81	4,00	20,00			

* $p < 0,05$ (ANOVA kullanılmıştır)

Tablo 10.'da araştırma kapsamına alınan katılımcıların çocuk sayısına göre EYA, SBTÖ ve PÇE puanlarının karşılaştırılması için uygulanan ANOVA sonuçları gösterilmiştir.

Katılımcıların çocuk sayısına göre Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Çocuksuz olan ve 1-2 çocuk sahibi olan katılımcıların, Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar 3-4 çocuğu olan ve 5 ve üzeri sayıda çocuğu olan katılımcılardan daha düşük bulunmuştur.

Katılımcıların çocuk sayısına göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Çocuğu olmayan katılımcıların Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar daha düşüktür. Katılımcıların çocuk sayısına göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde bulunan çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların çocuk sayısına göre Problem Çözme Envanterinde bulunan kaçınan yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Çocuğu olan katılımcıların kaçınan yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar diğer katılımcılara göre yüksektir. Katılımcıların çocuk sayısına göre Problem Çözme Envanterinde aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Çocuk sayısına göre katılımcıların Problem Çözme Envanterinde aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar benzer bulunmuştur.

Tablo 11. Katılımcıların evde yaşayan diğer aile bireylerinin olması durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması

	Evde yaşayan diğer aile üyeleri	n	\bar{x}	s	t	p
EYA-Çatışma yaygınlığı	Var	100	27,29	13,33	2,124	0,035*
	Yok	100	23,68	10,55		
EYA-Çatışma sıklığı	Var	100	42,05	25,64	2,087	0,038*
	Yok	100	34,99	22,07		
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	Var	100	1,86	0,72	-5,067	0,000*
	Yok	100	2,32	0,58		
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	Var	100	1,26	0,45	2,566	0,011*
	Yok	100	1,11	0,38		
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	Var	100	1,34	0,51	1,613	0,108
	Yok	100	1,24	0,35		
SBTÖ-İyimser yaklaşım	Var	100	1,72	0,62	-2,488	0,014*
	Yok	100	1,91	0,48		
SBTÖ-Sosyal destek arama	Var	100	1,75	0,78	-2,372	0,019*
	Yok	100	1,98	0,54		
PÇE-Aceleci yaklaşım	Var	100	48,40	9,57	5,543	0,000*
	Yok	100	41,81	7,05		
PÇE-Düşünen yaklaşım	Var	100	12,49	5,49	3,221	0,001*
	Yok	100	10,15	4,75		
PÇE-Kaçıngan yaklaşım	Var	100	13,38	5,80	5,776	0,000*
	Yok	100	9,19	4,35		
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	Var	100	6,99	3,58	3,178	0,002*
	Yok	100	5,50	3,02		
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	Var	100	13,69	6,83	4,068	0,000*
	Yok	100	9,91	6,30		
PÇE-Planlı yaklaşım	Var	100	9,15	4,36	3,227	0,001*
	Yok	100	7,16	4,36		

p<0,05(Bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır)

Tablo 11.'de araştırmaya katılan katılımcıların evde yaşayan diğer aile bireylerinin olması durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t testi sonuçları verilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen katılımcıların evde yaşayan diğer aile bireylerinin olması durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu

görülmüştür ($p>0,05$). Evinde eşi ve çocukları dışında diğer aile bireyleriyle yaşayan katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar daha yüksektir.

Araştırmaya katılan katılımcıların evde yaşayan diğer aile bireylerinin olması durumuna göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Evinde eşi ve çocukları dışında diğer aile bireyleriyle yaşayan katılımcıların kendine güvenli yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar düşük, çaresiz yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar ise yüksek bulunmuştur.

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların evde yaşayan diğer aile bireylerinin olması durumuna göre Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$). Evinde eşi ve çocukları dışında diğer aile bireyleriyle yaşayan katılımcıların Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar daha yüksektir.

Tablo 12. Katılımcıların evlilikten memnun olma durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması

	Evlilikten memnuniyet	n	\bar{x}	s	t	p
EYA-Çatışma yaygınlığı	Memnun olan	166	23,10	11,28	-6,806	0,000*
	Memnun olmayan	34	37,12	9,06		
EYA-Çatışma sıklığı	Memnun olan	166	34,44	23,18	-5,687	0,000*
	Memnun olmayan	34	58,44	18,16		
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	Memnun olan	166	2,17	0,67	3,588	0,000*
	Memnun olmayan	34	1,71	0,67		
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	Memnun olan	166	1,14	0,39	-3,181	0,002*
	Memnun olmayan	34	1,39	0,53		
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	Memnun olan	166	1,28	0,44	-0,676	0,500
	Memnun olmayan	34	1,34	0,44		
SBTÖ-İyimser yaklaşım	Memnun olan	166	1,85	0,58	2,007	0,046*
	Memnun olmayan	34	1,64	0,43		
SBTÖ-Sosyal destek arama	Memnun olan	166	1,85	0,64	-0,718	0,474
	Memnun olmayan	34	1,94	0,83		
PÇE-Aceleci yaklaşım	Memnun olan	166	44,22	8,93	-3,148	0,002*
	Memnun olmayan	34	49,44	8,23		
PÇE-Düşünen yaklaşım	Memnun olan	166	11,07	5,18	-1,477	0,141
	Memnun olmayan	34	12,53	5,54		
PÇE-Kaçınan yaklaşım	Memnun olan	166	10,85	5,25	-2,493	0,013*
	Memnun olmayan	34	13,41	6,41		
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	Memnun olan	166	6,34	3,41	0,851	0,396
	Memnun olmayan	34	5,79	3,30		
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	Memnun olan	166	10,97	6,66	-3,938	0,000*
	Memnun olmayan	34	15,85	6,23		
PÇE-Planlı yaklaşım	Memnun olan	166	7,88	4,43	-1,943	0,053
	Memnun olmayan	34	9,50	4,44		

p<0,05(Bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır)

Katılımcıların evlilikten memnun olma durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t testinden elde edilen bulgular Tablo 12.'de gösterilmiştir.

Katılımcıların evlilikten memnun olma durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmüştür ($p>0,05$). Evlilikten memnun olan

katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar, memnun olmayanlara göre daha düşük bulunmuştur.

Araştırmaya katılan katılımcıların evlilikten memnun olma durumuna göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım ve iyimser yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunduğu saptanmıştır ($p<0,05$).Evlilikten memnun olan katılımcıların Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım ve iyimser yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar yüksek, çaresiz yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar ise düşüktür. Katılımcıların evlilikten memnun olma durumuna göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan boyun eğici yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Araştırmaya dahil edilen katılımcıların evlilikten memnun olma durumuna göre Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, kaçınan yaklaşım ve kendine güvenli yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$). Evlilikten memnun olan katılımcıların Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, kaçınan yaklaşım ve kendine güvenli yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar daha düşüktür. Katılımcıların evlilikten memnun olma durumuna göre Problem Çözme Envanterinde bulunan düşünen yaklaşım, değerlendirici yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 13. Katılımcıların eşleriyle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması

		Eşle sorumlulukları paylaşma	n	\bar{x}	s	t	p
EYA-Çatışma yaygınlığı	Paylaşan		147	21,34	9,88	-9,784	0,000*
	Paylaşmayan		53	36,98	10,25		
EYA-Çatışma Sıklığı	Paylaşan		147	30,77	19,27	-8,947	0,000*
	Paylaşmayan		53	60,02	23,29		
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	Paylaşan		147	2,30	0,57	8,416	0,000*
	Paylaşmayan		53	1,50	0,67		
SBTÖ-Çaresiz yaklaşım	Paylaşan		147	1,16	0,38	-0,920	0,359
	Paylaşmayan		53	1,23	0,53		
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	Paylaşan		147	1,27	0,43	-1,047	0,296
	Paylaşmayan		53	1,35	0,46		
SBTÖ-İyimser yaklaşım	Paylaşan		147	1,94	0,51	5,748	0,000*
	Paylaşmayan		53	1,46	0,54		
SBTÖ-Sosyal destek arama	Paylaşan		147	1,98	0,51	4,136	0,000*
	Paylaşmayan		53	1,55	0,95		
PÇE-Aceleci yaklaşım	Paylaşan		147	42,59	7,77	-7,428	0,000*
	Paylaşmayan		53	52,09	8,58		
PÇE-Düşünen yaklaşım	Paylaşan		147	10,60	4,82	-3,312	0,001*
	Paylaşmayan		53	13,32	5,91		
PÇE-Kaçınan yaklaşım	Paylaşan		147	9,95	4,72	-6,221	0,000*
	Paylaşmayan		53	15,00	5,94		
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	Paylaşan		147	6,14	3,34	-0,709	0,479
	Paylaşmayan		53	6,53	3,55		
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	Paylaşan		147	10,20	6,11	-5,970	0,000*
	Paylaşmayan		53	16,23	6,80		
PÇE-Planlı yaklaşım	Paylaşan		147	7,44	4,15	-3,894	0,000*
	Paylaşmayan		53	10,13	4,74		

p<0,05(Bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır)

Tablo 13.'de Katılımcıların eşleriyle sorumluluklarını paylaşma durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanlarının karşılaştırılması için yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 13. incelendiğinde araştırmaya alınan katılımcıların eşleriyle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak

anlamli olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Eřiyle sorumlulukları paylaşan katılımcıların çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı alt boyutlarından aldıkları puanlar daha dūřüktür.

Katılımcıların eşleriyle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Stresle Başa ıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamli bir farkın olduğu belirlenmiş olup ($p<0,05$), eşleriyle sorumlulukları paylaşan katılımcıların Stresle Başa ıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar yüksek bulunmuştur. Katılımcıların eşleriyle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Stresle Başa ıkma Tarzları Ölçeğindeki çaresiz yaklaşım ve boyun eğici yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamli fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Katılımcıların eşleriyle sorumlulukları paylaşma durumuna göre Problem özme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, dūřünen yaklaşım, kaçıngan yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamli bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$). Eřiyle sorumlulukları paylaşan katılımcıların aceleci yaklaşım, dūřünen yaklaşım, kaçıngan yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar daha dūřük bulunmuştur. Katılımcıların evlilikten memnun olma durumuna göre Problem özme Envanterinde bulunan değerlendirici yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamli bir farkın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 14. Katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi (EYA) puanları ile Stresle Başa ıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) puanları arasındaki korelasyonlar

		EYA-atışma Yaygınlığı	EYA-atışma Sıklığı
SBTÖ-Kendine güvenli yaklaşım	r	-0,491	-0,489
	p	0,000*	0,000*
SBTÖ-çaresiz yaklaşım	r	0,244	0,242
	p	0,000*	0,001*
SBTÖ-Boyun eğici yaklaşım	r	0,078	0,142
	p	0,271	0,044*
SBTÖ-İyimser Yaklaşım	r	-0,360	-0,334
	p	0,000*	0,000*
SBTÖ-Sosyal destek arama	r	-0,250	-0,211
	p	0,000*	0,003*

$p<0,05$ (Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır)

Tablo 14.'te katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi (EYA) puanları ile Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) puanları arasındaki korelasyonlar için uygulanan Person testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 14. incelediğinde katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı alt boyutlarından aldıkları puanlar ile Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında negatif yönlü, çaresiz yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arasında ise pozitif yönlü korelasyonlar olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Katılımcıların Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan kendine güvenli yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar arttıkça, Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı alt boyutlarından aldıkları puanlar azalmaktadır. Katılımcıların Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde yer alan çaresiz yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça, Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı alt boyutlarından aldıkları puanlar artmaktadır. Katılımcıların Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde bulunan boyun eğici yaklaşım alt boyutundan aldıkları puanlar ile Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı alt boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon bulunmazken ($p>0,05$), çatışma yaygınlığı alt boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönlü bir korelasyon olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Tablo 15. Katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi (EYA) puanları ile ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanları arasındaki korelasyonlar

		EYA-Çatışma Yaygınlığı	EYA-Çatışma Sıklığı
PÇE-Aceleci yaklaşım	r	0,402	0,375
	p	0,000*	0,000*
PÇE-Düşünen yaklaşım	r	0,350	0,470
	p	0,000*	0,000*
PÇE-Kaçıngan yaklaşım	r	0,322	0,282
	p	0,000*	0,000*
PÇE-Değerlendirici yaklaşım	r	0,266	0,362
	p	0,000*	0,000*
PÇE-Kendine güvenli yaklaşım	r	0,463	0,543
	p	0,000*	0,000*
PÇE-Planlı yaklaşım	r	0,382	0,457
	p	0,000*	0,000*

p<0,05(Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır)

Tablo 15.'te araştırmaya katılan katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketi (EYA) puanları ile ve Problem Çözme Envanteri (PÇE) puanları arasındaki korelasyonlara ilişkin Person testi sonuçları verilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı alt boyutlarından aldıkları puanlar ile Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, düşünene yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonlar olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Katılımcıların Problem Çözme Envanterinde bulunan aceleci yaklaşım, düşünene yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arttıkça, Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı alt boyutlarından aldıkları puanlar artmaktadır.

5.TARTIŞMA

Bu çalışma; çocuk yaşta evlilik gerçekleştirmiş 18-22 yaş arası Suriyeli kadınların evlilik uyumu, stresle başa çıkma ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Bu amaçla elde edilen sonuçlar bu bölümde tartışılmıştır.

Çocuk yaşta evlilik, her ne kadar Suriye halkı arasında bir kültür olarak algılansa da Suriye Kişisel Statü Kanun'da bir bireyin ergenlik çağına girmiş olması evlenme ehliyetine sahip olabilmek için ön koşuldur. Taraflardan ikisinin de evliliklerinin geçerli sayılması için evlilik sözleşmesinin anlamını ve amacını anlamış olmaları gerekmektedir (Eijk, 2013, s.249). Suriye Kişisel Statü Kanunu'na göre ergin olmamış bir çocuk evlenemez ve evlenmesine yasal bakım veren kişi tarafından asla izin verilemez (ASPB, 2016,s.44). Erken yaşta evliliğin yoğun olarak görüldüğü Suriyeli sığınmacılarda; bu evlilikler kapsamında karşılaşılan negatif sonuçlardan bazıları; bireylerin 'çocuk eş ve çocuk ebeveyn' olma durumlarıdır. Bu durumlar sonucunda ise çocuk eşlere ve çocuk ebeveynlere ev içinde ve dışında; aile bireyleri ve sosyal çevre tarafından birçok sorumluluk yüklenmekte olup, bu sorumluluklarla başa çıkmak için de gerekli olgunluk ve bilgi birikiminden yoksun olmaları sebebiyle psiko-sosyal yönden olumsuz etkilenmektedirler (Acosta & Thomas, 2014,s.6). Dünya genelinde 20-24 yaş arası kadınların %8'i 15 yaşında evlenmektedir. Her dört kadından biri 18 yaşından önce evlenmektedir. Daha az gelişmiş ülkelerde Afrika'nın doğu ve batı bölgelerindeki ülkeler ve Güney Asya'da çocuk yaşta evlilikler %15 ile %42 arasındadır. Dünyada erken yaş evliliğin en yüksek olduğu ülkelerdir (UNICEF 2016, s.40). Çocuk yaşta evlenen, görücü usulüyle evlenen kadınlar, yetişkin yaşta evlenen kadınlara oranla daha fazla aile içi şiddete maruz kaldıkları görülmüştür. Ayrıca çocuk yaşta evlenen kadınların resmi nikah evliliği olmadan evliliklerini sürdürme, boşanma ve görücü usulüyle evlenme oranları daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Ağyel, 2020,s.84). Bununla beraber, göçmenlik olgusunun sosyal yapıyı etkilemesinin mümkün olduğu da akılda tutulmalıdır. Suriye Kişisel Statü Kanunda çocuk evlilikleri açıklanmış olsa da göçmenlik süreciyle birlikte çocuk yaşta evliliğin mevcut sakıncalarına yenilerin eklendiği gözlemlenmektedir.

Mevcut çalışmada sosyo-demografik özellikler incelendiğinde, 14-15 yaş arası evlilik gerçekleştiren kadınların oranı %28'dir. 16-17 yaş arası evlilik gerçekleştiren kadınların

oranı %56'dır. AFAD (2014) raporuna göre; 15-18 yaş arası kadınlar değerlendirildiğinde evli olanların oranı %14'tür. Suriyeli 15-18 yaş grubundaki bireylerin %15'i evlidir. Atalay (2019)'ın araştırmasında Suriyeli Sığınmacı kadınlardan şiddete maruz kalanların %64,6'sı ekonomik sıkıntılar yaşamaktadır. Sığınmacı kadınların eğitim seviyelerinin düşük olması sebebi ile çekingen davranışlar sergiledikleri ve bu sebeplerden dolayı hizmet erişimlerinin sınırlı olduğu görülmüştür. (s.34) Bu bağlamda bu tez, Konya'da ikamet eden ve çocuk yaşta evlilik yapmış bireylerin evlilik uyumlarına odaklanarak, iki durumun birlikte yarattığı sonuçları ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Göç edilen ülkede yerel halkla iletişimin az olması, dil sorunu, geleneklerin getirdiği farklı kısıtlılıklardan dolayı, kadınların toplumsal cinsiyet rollerine dayalı ev ve çocuk bakımından sorumlu kişi olarak görülmesi gibi sebepler kadınların konumunu belirlemektedir. Ataerkil anlayışın kısıtlamalarıyla beraber yoksulluk gibi toplumsal sorunlar da eklenince kadınların sosyalleşme alanını yalnız ev içi alan oluşturmaktadır. Toplumsal cinsiyet ve göç üzerine yapılan araştırmalarda kadınların günlük yaşantılarında, toplumsal cinsiyetlerinden dolayı, göç sürecini diğer gruplara göre daha zor deneyimledikleri gözlemlenmiştir (Gönül,2020, s.3). Geleneksel toplumlarda, aile içerisinde eşler arası sorumlulukların paylaşımında cinsiyet gözetilmektedir. Erkek cinsiyetine yüklenen sorumluluklar daha çok dış işler bahçe, tamir, bahçe bakımı gibi işler olurken, kadınlar ev içerisinde çocuk bakımı, ev temizliği, yemek pişirme, bulaşık yıkama gibi işler yaptıkları görülmektedir. Evlilikte çiftler arasında paylaşılan roller, cinsiyet, çiftlerin eğitim düzeyi, evlilik süresi, aile tipi, aile yaşam dönemi, toplumun geleneksel yapısı, örf ve adetlere göre değiştiği gözlemlenmiştir (Günay, G., & Bener, Ö. 2011, s.159-160). Çalışmamızda kadınların eşleriyle sorumlulukları paylaşma durumuna göre kadınların evlilik uyumu, çatışma yaygınlığı, stresle başa çıkma durumları ve problem çözme becerilerinde anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Eşiyle sorumlulukları paylaşan kadınların çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı alt boyutlarından aldıkları puanlar daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Durğut ve Kısa'nın (2018) araştırmasında çocuk yaşta evlilik gerçekleştiren kadınların evlilik uyum düzeylerinin düşük olduğu belirtilmiştir. Çocuk yaşta evliliklerde gebelik durumu, evlilik süresi gibi durumlar eşler arası evlilik uyumunu etkilemektedir. Ayrıca "İletişim, Cinsel Doyum ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin Keşfi" adlı makalede,

yetişkin bireylerin evlilik uyumunun büyük ölçüde iletişim sayesinde sağlandığı da belirtilir. (s.674)

Lizinger ve Gordon'un (2005) araştırmasında örneklem grubunu; 18 yaşını doldurduktan sonra evlenen kadınlar oluşturur. İncelenen çalışmada evlilik uyumu ile çocuk yaşta evlilik arasındaki ilişkiyi değerlendirebilmek için yeterli malzeme bulunmamaktadır (s.411-415) Zira, her ne kadar evlilik uyumu ve genel olarak Suriyeli sığınmacılara dair çalışmalar bulunsun da bu ikisinin ortak bir paydada birleştiği bir çalışma mevcut değildir. Çalışmamızda evlenme yaşına göre kadınların evlilik uyumu, çatışma yaygınlığı, problem çözme becerilerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Buna karşılık Eroğlu'un (2017) çalışmasında ise; 20 yaş üzeri kadınların evliliklerinde yaşları arttıkça evlilik uyumları ve yaşam doyumlarının düşmekte olduğu görülmüştür (s.14). Görgülü (2019)'un çalışması incelendiğinde evli olan çiftlerin evlilik uyumları ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür (s.35). Öcal (2019) çalışmasında evlilik yaşı ve evlilik süresinin demografik değişkenlerin yardım arama tutumu ile pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Çalışmamız da katılımcıların evlilik yaşına göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğinde sosyal destek arama alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (s.55).

Bu çalışmada Aile Yaşam Anketine katılan kadınların eğitim durumlarına göre verdikleri yanıtlar incelendiğinde, eğitim düzeyinin evlilik uyumuna etkisinin anlamlı olduğu görülmüştür. Stresle başa çıkma tarzları ölçeğine katılım gösteren kadınların eğitim durumlarına göre verdikleri yanıtlar incelendiğinde, eğitim seviyesinin evlilik uyumunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna istinaden eğitimin problem çözme becerilerinde anlamlı bir fark yarattığı görülmüştür. Akçe'nin (2018) yaptığı araştırmaya göre, öğrenim durumları düştükçe aldıkları puanlara göre kadınların işlevsiz oldukları tespit edilmiştir. Özellikle eğitim durumu problem çözme becerilerinde kendini göstermektedir. Öğrenim düzeyi arttıkça problem çözme becerilerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır (Akçe,2018,s.73). Buna karşın olarak farklı araştırmalar incelendiğinde eğitim seviyesi lise ve lise altında olan evli çiftlerin uyum düzeylerine bakıldığında uyum düzeyleri %54,6 olarak tespit edilmiştir. Eğitim seviyesinin çiftlerin uyum düzeylerinde etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır (Murat, 2019,s.88). Rodoplu'nun (2019) çalışmasında evlilik uyumu ve çiftlerin eğitim düzeyleri ile cinsel yaşamları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Kadınların çocuk sayısına göre evlilik uyumu, çocuk sayısı artıkça çatışma yaygınlığı ve sıklığı, stresle başa çıkma durumları ve problem çözme becerilerinde anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Güren'in (2017) araştırmasında ise, bir çocuklu ebeveynin iki çocuklu ebeveyne göre; üç çocuklu ve daha fazla çocuğu olan bir ebeveynin diğer tüm ebeveynlere göre evlilik uyumlarının daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu araştırma çalışmamızı destekler niteliktedir. (s.98).

Jackson, Krull, Bradbury ve Karney'in (2017) "Erken Evliliklerde Hane Geliri ve Evlilik Uyumunun Gidişatı" adlı makale incelendiğinde gelirin evlilik uyumunu etkilemediği ancak gelir düzeyi düşük olan çiftlerin daha fazla sorunla başa çıktıkları gözlemlenmiştir (s.3). Farklı örneklemelerden farklı sonuçların alınabileceği düşünülerek bu çalışmadaki göç faktörünün etkileri göz önünde bulundurulmalıdır. Bu çalışmada aile geliri yüksek olan kadınların evlilik uyumu çatışma yaygınlığı, stresle başa çıkma durumları ve problem çözme becerileri; 2000 TL gelirin altında olan diğer kadınlara göre yüksek olduğu görülmüştür. Yılmaz ve Avcı'nın (2015) araştırması incelendiğinde kadınların gelir durumlarının evlilik uyum puanlarını etkilediği gözlemlenmiş olup geliri yüksek ve eşit olan kadınların evlilik uyumunun yüksek olduğu görülmüştür (s.180-189). İncelenen bu çalışmadan çıkarılan sonucun çalışmamızı destekler nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya alınan kadınların evlilik sürelerine göre, Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır. Evlilik süresi 1-3 yıl arası olan kadınların, Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışmaya yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar diğer kadınlardan düşüktür. Yalçın (2014) araştırmasında evliliğin ilk yıllarında evlilik uyumunun düşük olduğuna, evlilik yılı artıkça; çocukların büyüyüp evden ayrıldıktan sonra evlilik uyumlarının artığına ilişkin sonuçlar kaydetmiştir. Başka bir çalışmada elde edilen bulgulara göre; evlilik süresi artıkça evlilik uyumu ve evlilik doyumunun azaldığı sonucuna varılmıştır (s.257).

Kılıç (2019). Stresle başa çıkma tarzları ve problem Çözme envanterinde katılım sağlayan kadınların evlilik sürelerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (s.60).

Toplumun temelini oluşturan ailenin oluşumunda evlenme biçimleri, evlenme yaşı, aile üyelerinin görevleri gibi ilişkiler bir kültürden diğerine, hatta aynı toplumun tabakaları arasında bile farklılık gösterebilmektedir. Her toplumun aile ile ilgili örf ve âdetleri, kendi kültürel yapısı doğrultusunda oluşmuştur (Şahin 2019). Ülkemizde yapılan bir araştırmada evlendiklerinde eşi 18 yaşın altında olan erkeklerin %29,2'si kız çocuklarını, %25,8'i erkek çocuklarını, eğer uygun biri çıkarsa 18 yaş altı evlendireceğini belirtmişlerdir. Aile içinde erken yaş evliliği yapan çiftler arasında erken yaş evliliğine ılımlı bakılmaktadır (s.33-34). Reyhanlıoğlu (2019). Kırsal kesimlerde, aile üyelerinin tercihleri ve kararlarına yönelik evlilik yapılmaktadır. Toplumun yapısal özellikleri nedeni ile kadınların evlilik tercihleri göz ardı edilerek evlilik uyumunu zorlaştırmaktadır (s.222). (Durğut & Kısa (2018). Evlilik kanalıyla eşinin ailesine dahil edilen kadınlar bir taraftan da aile içinde kabul edilmeye çalışan yabancı biri olarak algılanmaktadır (s.673). Kadının aile içinde etkili bir iletişim kurması evlilikteki önemli sorumluluklarından birini oluşturmaktadır. Eşinin ailesi ile etkin bir ilişki geliştiren çiftlerin evlilik uyumunun yüksek olduğu buna karşın olarak eşinin ailesi ile ilişkisi zayıf ve çatışma yaşayan kişilerin evlilik uyumunun olumsuz olduğu sonucuna varılmaktadır (Aslan, 2018,s.20). Çalışmamıza dahil edilen kadınların %50'si eşinin ailesi ile birlikte yaşamaktadır. Suriyeli kadınların evlilik uyumunu etkileyen başka bir nedeni de geniş ailede yaşıyor olmalarıdır. Güleç (2014) eşlerin daha çok kendine benzeyen ve ne istediklerini anlayan eş seçimi yaptıklarını belirtmiştir. Evlilik memnuniyetinde, çiftlerin farklı bireysel özellikleri de önemlidir. Çiftlerin psikolojik ve ruhsal sağlıkları da evlilik memnuniyetini etkilediği görülmüştür (s.3). Taşköprü (2013) çalışmasında yaş, ebeveyn olma, sosyo-ekonomik düzey, evlilikte yaşanan travmatik olaylar, problem çözme becerileri, stresle başa çıkma ve evlilik süresi ile evlilik memnuniyeti arasında olumlu bir ilişki olduğunu tespit etmiştir (s.27). Çalışmamızda kadınların evlilikten memnun olma durumuna göre kadınların evlilik uyumu, çatışma yaygınlığı, stresle başa çıkma durumları ve problem çözme becerilerinde anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Evlilikten memnun olan kadınların Evlilik Yaşamı Anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığından aldıkları puanlar, memnun olmayanlara göre daha düşük bulunmuştur.

Toplumsal farklılıklar aile ve evlilik kavramının deneyimlenmesinde oldukça önemlidir. Suriyeli sığınmacıların durumunda ise bu kültür, başka bir kültürün içine taşınmış

durumdadır. Başka bir deyişle, kendi doğal kültürleri içinde değil, Türkiye kültürü içinde kendi mikro kültürlerini deneyimlemektedirler; fakat göçmenlik olgusu, bu kültürün doğal ortamındaki halini etkilemektedir. Zira göçmen olunan ülkede yabancı olma, dil sorunları, sosyal, kültürel, politik farklılıklar toplumu, dolayısıyla aileyi etkilemektedir. Göç üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, Suriyeli sığınmacıların bir kısmının ülkelerine dönmeyeceği, buna yönelik uyum çalışmalarına yoğunlaşmanın toplumsal entegrasyonu kolaylaştıracağı düşünülmektedir (Özdemir, 2017,s.130). Başka bir deyişle, göç olgusunun etkili olmadığı bir ortam ile etkili olduğu bir ortam arasında evlilik uyumu da farklılıklar gösterebilmektedir. Ülkemizde Suriyeli sığınmacıların büyük bir kısmını 18 yaş altı çocuk ve gençler oluşturmaktadır. Türkiye’de kalma süresinin bu kadar uzayacağı öngörülmediğinden, Suriyeli çocukların dil bariyerinden dolayı okula erişim ve devam etme sorunu yaşanmaktadır (Şahinkayası, 2017,s.39). Aynı zamanda çocuk yaşta evlilik yapmanın da meydana getirdiği sonuçlarda önemli görülmektedir. Araştırma bulgularının da gösterdiği üzere; evlilik yaşı evlilik uyumunu etkilemese de yaş küçüldükçe, evlilik ile ilgili sorunlarda sosyal destek arama problem çözme becerilerinde sorunlar yaşanmaktadır. Bu negatif korelasyon ile beraber çok eşli yaşamın göçle birlikte yarattığı sonuç Mazlum-der tarafından şöyle açıklanmaktadır;

“Suriyeli sığınmacı kadınların yaşadığı istismar türü erken yaşta ve ikinci-üçüncü eş olarak çok eşli evlilikler yapmaya zorlanmaları ya da zorunlu kalmalarıdır. Yerel toplumla yapılan görüşmelerde yaşanmakta olan Suriye krizi öncesi de özellikle sınır illerinde, Suriyeli kadınlarla evlenme kültürünün mevcut olduğu ifade ediliyor. Geçmişten beri süregelen ticari ilişkiler ve Suriye’de çok eşliliğin kültürel bir norm oluşu, bu kültürün sınır illerine de kısmen yansımaya neden olmuş. Kriz sonrası yaşanan göçle birlikte bu olgu, farklı boyutlar kazanarak artmıştır.” (Mazlumder, 2014, s.31).

Bu çalışmada çok eşlilik yaşayan kişiler bulunmamakla birlikte, göçün krizi derinleştirmedeki etkisini görmek açısından bu alıntı oldukça önemlidir. Göç genel anlamda kültür uygulamalarının taşındığı yerde daha radikal sonuçlar doğurduğunu göstermesi açısından önemlidir. Mourtada vd (2017), Lübnan’da yaptığı çalışmanın ortaya çıkardığı tablo da bu noktada dikkat çekicidir. Bu araştırmaya göre, kriz öncesi toplumda çocuk yaşta evlilik yaygın olsa da göç sonrası bu geleneğin daha büyük risklere sebebiyet vermektedir (Mourtada, Schlecht, & DeJong, 2017, s.10). Suriye’den

Türkiye'ye Kadın olmak (2019) adlı çalışma incelendiğinde, çalışmaya katılan Suriyeli kadınlar; çocuk yaşta evlendirildiklerini, kendi çocuklarının yetişkin yaşta evlenmelerini istemektedirler. Eğitim ve çalışma hayatına katılmayan 15-18 yaş aralığındaki kız çocukları evlenmek zorunda kalmaktadır. Türkiye'de özellikle Suriyeli mülteci çocukların maruz kaldığı bir sorundur (Cankurtaran & Albayrak, 2019,s.99).

Bununla beraber, Ejik (2013)“Suriye’de Evlilik Hukuku: Bir Hukuksal Çokluk, Normlar ve Legal Pratikler” adlı doktora tezinde, Suriye’de savaşın başladığı yıllardaki aile hukukuna değinir fakat özellikle şunu vurgular, Suriye’nin aile yaşantısına dair çok büyük bir akademik külliyat mevcut değildir (Ejik, 2013,s.89).

Buradan yola çıkarak Türkiye’ye gelen Suriyeli sığınmacıların sosyal hayatı ve evlilik uyumlarına dair elimizde fazla bir kaynak bulunmamaktadır. Dolayısıyla göç ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiye dair bir yorum yapmak güçtür. Bununla beraber, genel anlamda göçün belli bazı değişikliklerle sonuçlandığını ve hayat pratiklerini etkilediğini tahmin etmek güç değildir. Bu çalışma her ne kadar evlilik uyumu, stresle başa çıkma ve problem çözme becerilerini temel alsada da, genel olarak sığınmacıların sosyal koşullarına özgü sonuçlar alınacağına hayli muhtemel olduğunu göz önünde bulundurmak gerekir.

SONUÇ

‘Evlilik’ ve ‘Aile’, toplumsal yapıyı belirlemede rol oynayan, toplumsal refah açısından üzerinde en çok tartışılan ve araştırma yapılan iki olgudur. Kendi içinde zaten oldukça karışık bir yapıya sahip olan ve toplumsal yapıda kritik bir role sahip olan bu olguların, göç olgusu ile birleşmesi durumu, bütün bu durumları daha da karışık bir hale getirmektedir. Nitekim Türkiye’deki Suriyeli sığınmacılar ve onların evlilik kurumları da şu anda Türkiye’deki toplumsal yapıyı anlamak için artık araştırılması gereken bir konu olarak ortaya çıkar. Türkiye’deki mevcut evlilik prosedürleri ile benzerlik taşısa da göç ve göçün etkisi ile tamamen başka bir forma dönüşen ve ancak kendi bağlamı içinde değerlendirilebilecek çocuk yaşta evlilik yapmış Suriyeli kadınlar olgusu, mevcut toplumsal yapıyı derinlemesine araştırmak zorunludur.

Çocuk yaşta evlilik gerçekleştirmiş Suriyeli kadınların çocukları; Türkiye toplumu içerisine entegre olmaya çalışan öğrenciler ve yetişkinler haline geleceklerdir. Dolayısıyla bu evliliklerin niteliği, sadece göçmenlerin değil, Türkiye toplumunun da meselesi olmaktadır. Bu bağlamda, Konya’da çocuk yaşta evlenmiş Suriyeli kadınlar üzerinden yapılan bu çalışma, bu durumları açığa çıkarmak ve bu bilgiler ışığında daha derin araştırmalar yaparak, alana ve toplumsal refaha katkıda bulunmasını amaçlamıştır.

Yaş gruplarına göre evlilik yaşam anketinde görülen çatışma yaygınlığı ile benzer görülmüş, anlamlı bir farka rastlanmamıştır. 18-22 yaş arası kadınların stresle başa çıkma yaklaşımlarında iyimser ve sosyal destek arama alt boyutlarından aldıkları puanlar benzerdir.

Bunun yanı sıra, eğitim durumu da özellikle evlilikte stresle başa çıkma yöntemlerinde önemli bir kriter olarak ortaya çıkmaktadır. Lise mezunu ile ilkokul terk kişiler arasında stresle baş etme becerisi bakımından eğitim düzeyi yüksek olanın lehine bir fark söz konusudur. Ailenin geliri üzerinden bakıldığında ise geliri düşük olan bireylerin stresle başa çıkma yöntemleri becerisinde, gelir düzeyi yüksek olanlara göre anlamlı bir düşüklük olduğu görülmektedir.

Evlilik sürelerine göre evlilik yaşam anketinde bulunan çatışma yaygınlığı ve sıklığına bakıldığında, kadınların evlilik sürelerinin evlilik uyumlarını etkilediği görülmektedir. 1-3 yıl arası evli olan kadınların, çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı daha düşüktür. Başka bir deyişle, evlilik süresi uzadıkça evlilik uyumlarında daha fazla çatışma

yaşadıkları görülür; fakat stresle başa çıkma ve problem çözme kapasitesinde evlilik süresinin bir etkisi olmadığı görülmüştür.

Evlilik yaşına göre, Evlilik Yaşam Anketinde ise gruplar arasında anlamlı herhangi bir fark görülmemiştir. Stresle başa çıkma kapasitelerinde de bir fark bulunmamıştır. Bununla beraber küçük yaşta evlenen kadınlar ile diğerleri arasında sosyal destek alma noktasında ise anlamlı bir fark gözlemlenmiştir. 16-17 yaşında evlenen kişiler, sosyal destek aramaya daha az ihtiyaç duyarken, 14 yaşında evlenenlerin sosyal destek arama ihtiyaçları daha yüksek olarak saptanmıştır. Yerinden edilmiş bu kişiler; 14-15 yaşında evlenmiş, 6 yıl ve üzeri evli olan kadınlardır. Bu bireylerin stresle başa çıkma kapasitelerinin daha düşük olduğu gözlenmiştir.

Buradan yola çıkarak, çalışmadan elde edilen verilerde: Suriyeli sığınmacı kadınların evlilik uyumunda pek çok diğer etken ile beraber, çocuk yaşta evlenmenin de oldukça önemli bir rol oynadığı görülür. Çocuk yaştan itibaren alınan aile sorumluluğu ile beraber, göç ve onun getirdiği yükümlülüklerin, özellikle de stresle başa çıkmada diğer yaşta evlenmiş gruplara göre daha büyük güçlükler yaşattığı görülmektedir. Bu çalışmanın sağladığı veriler ışığında, çocuk yaşta evlenmenin göç ve entegrasyon sürecinde zorluk miktarını arttırdığı söylenebilir. Bunun yanı sıra bu verilerin, Suriyeli sığınmacı kadınların toplumsal uyumu ve refahını sağlamada kaynak olarak alana katkıda bulunacaktır.

Öneriler

- Erken yaşta evlenen Suriyeli kadınlara yönelik; evlilik uyumu, problem çözme, stresle başa çıkma becerileri gibi konularda eğitim vermeyi hedefleyen deneysel çalışmalar ve eğitim programları hazırlanmalıdır.
- Suriyeli kadınların erken yaşta evlilik yapmalarına yönelik çalışmaların yoğunlaştırılmalı ve evlilik öncesi danışmanlık teşvik edilmelidir.
- Mevcut çalışma Suriyeli sığınmacı kadınlar üzerinden yapılmıştır. Bu çalışmanın benzerinin erken yaşta evlilik gerçekleştirilmiş Suriyeli erkekler üzerinde yapılması; evlilik uyumu, problem çözme, stresle başa çıkma becerilerini etkileyen faktörler kapsamında diğer çalışmalara katkı sunabilir. Bunun yanı sıra Anketlerin ana dilde

hazırlanması ve bu şekilde uygulanması daha sonraki çalışmalar için verimli bir alan sunacaktır.

- Tez çalışmasından elde edilen bulgular ve sonuçlar; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri ile paylaşılabilir.
- Mevcut çalışmanın kapsamı 18-22 yaş arası kadınlar ile sınırlandırılmıştır. Daha kapsamlı bir analiz ve geniş bir perspektif için farklı yaş aralığından bireylerle yapılacak benzer çalışmaların da faydalı olacağı öngörülmektedir.
- Yerel ve ulusal kapsamda çalışma sonuçlarının paylaşılması, böylelikle çalışma sonuçlarından Bakanlığın faydalanması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Acosta.K.,& Thomas.I. (2014). *Early child marriage in Syrian refugee communities*. Erişim adresi: https://doscs.euromedwomen.foundation//files/ermfddocuments/632_3.48.earlychild-marriage-in-syrian-refugee-communities.https://docs.Euromedwomen.Foundation/files/ermwf-documents/632_3.48.earlychild-marriage-insyrian-refugee-communities.pdf. Erişim tarihi:20 Nisan 2020.
- Adıgüzel, Y. (2018). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Nobel.
- AFAD (2013). *T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılar, 2013 Saha Araştırması Sonuçları*,Ankara: Başbakanlık Afet Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- AFAD (2014). *T.C Başkanlık Afet Acil ve Durum Yönetimi Başkanlığı, Türkiye'deki Suriyeli Kadınlar*.Ankara:Başbakanlık Afet ve acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- Ağyel, M. (2020). *Erken yaşta evlenen ve evlenmeyen kadınların çocuk yaşta evliliğe ve aile içi şiddete ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akçe, İ. (2018). *Zihinsel engelli çocuğa sahip Türkiyeli ve Suriyeli sığınmacı annelerin aile işlevselliğinin karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aktepe, E., & Atay, İ. M. (2017). Çocuk evlilikleri ve psikososyal sonuçları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 9(4), 410-420.
- Akpınar, T. (2017).Türkiye'deki Suriyeli mülteci çocukların ve kadınların sosyal politika bağlamında yaşadıkları sorunlar. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler*, 3(3), 16-29.
- Akgün, R.&Uluocak,P.G. (2010). Evlilikte etkili iletişim ve problem çözme: Bir toplum merkezindeki kadınlarla gerçekleştirilen grup çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları*, 23(23), 9-22.
- Alptekin, K., Ulutaş, D. A., & Gündüz, U. D. (2018). Konya'da geçici koruma altında yaşayan Suriyeliler üzerine bir çalışma. *Sosyal Politika Çalışmaları*, 18 (40/2), 87-114.
- Antony, S. D. (2015). *The socio- psychological confrontation of the adolescents on the impact of the family towards religious practies in tamil culture, south india comparing with the tamil immigrants in palermo, south italy*. Doctoral thesis, University Of Palermo, Faculty Of Formation Department Of Psychology, Palermo.
- Aslan, B. (2018). *Erken evlenen kadınların psikolojik belirtileri ve evlilik uyumlarını etkileyen faktörler*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ASPB. (2016). *Suriyeliler İle Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşları Arasındaki Evlilik İlişkileri*. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

- Atalay, E. (2019). *Savaş ve toplumsal cinsiyet: suriyeli mülteci kadınların toplumsal cinsiyete dayalı kadın sağlığı sorunlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Başaran, E. (2016). Ailenin işleyişi ve gerçekleştirimi. Aydın, M. (Ed.), *Sistematik aile sosyolojisi*. Konya: Çizgi 150.
- Bildirici, A. (2016). *Evlilik süresinin, cinsel yaşama ve evlilik uyumuna etkisi ve sonuçların demografik özelliklere göre karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- BMMYK. (2017). *Mültecileri Korumak*. Erişim adres: <https://www.unhcr.org/tr/t>. Erişim tarihi: 20 Nisan 2020.
- Boğucu, M., (2018). *Çocuk yaşta evliliklerin ihmal ve istismar kapsamında değerlendirilmesi: 2016 Ağrı örneği*, Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Burcu, E., Yıldırım, F., Sırma, Ç.S.& Sarıyaman S. (2015). Çiçeklerin kaderi: Türkiye’de kadınların erken evliliği üzerine nitel bir araştırma. *Bilig*, 73 (73),63-89.
- Canel, A. N. (2007). *Ailede problem çözme, evlilik doyumu ve örnek bir grup çalışması*. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Cankurtaran. Ö & Albayrak, H. (2019). *From Syria to Turkey being a women*, Erişim adresi: http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/English/suriyedenturkiyeye_ENG21_0519.pdf.
- Chapman, B. & Guven, C. (2016). Revisiting the relationship between marriage and wellbeing: Does marriage quality matter. *Journal of Happiness Studies*, 17(2), 533-551.
- Çakı, A. (2018). *Geçmişten bugüne Türkiye’nin göç politikası ve Suriye’li göçmenler bağlamında göç yönetimi*. Yüksek lisans tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- Çocuk Koruma Kanunu*. (2005). T.C. Resmî Gazete, 25876, 15 Temmuz 2005.
- Demir, Y. & Durmuş, E. (2015). Uzun evlilikler: bir yastıkta kırk yıl. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar*, 8 (36). 636- 643.
- Değer, E.,S. (2019). *Türkiye’deki Suriye’li mültecilerin hukuki statüsü ve hükümet kararları*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dush, C., Taylor, M. & Kroeger, K. (2008). Marital happiness and psychological Well Being Across the Life Course, *US National Library Of Medicine National Institutes Of Health*, 57(2), 1741-3729.
- Eijk, E. V.(2013). Family Law in Syria: A Plurality of Laws, Norms and Legal Practices. Doctoral thesis, Leiden University. Erişim adresi: https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/21765/Binnenwerk%20Proefschrift_EvanEijk_26July%202013%20corr.pdf?sequence=20 Erişim tarihi: 07 Ocak 2020.
- Ekici, S., & Tuncel, G. (2015). Göç ve insan. *Birey ve Toplum*, 5(1), 9-22.

- Emin, M. N. (2016). *Türkiye'deki Suriye'li çocukların eğitimi*. Erişim adresi: http://file.setav.org/Files/Pdf/20160309195808_turkiyedeki-suriyeli-cocuklarin-egitimi-pdf.pdf Erişim tarihi: 30 Aralık 2018.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Erdamlar, N., & Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18 (1), 39-47.
- Erdem, B. B. (2017). Geçici koruma statüsündeki suriyelilerin sosyal, siyasi ve vatandaşlık hukuku bakımından Türkiye'deki durumları. *Public and Private International Law Bulletin*, 37 (2), 332-351.
- Erdoğan, M. (2017). *Suriyeliler barometresi, suriyelilerle uyum içinde yaşamın çerçevesi değerlendirme, politika ve öneriler*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.
- Eroğlu, Ş. (2017). *Evliliklerini 20 yaş ve altı yapmış kadınlar ile evliliklerini 20 yaş üzerinde yapmış olan kadınların yaşam doyumları, evlilik uyumları ile cinsel doyumları açısından karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Foulkes, H. vd (2017). *Report of the legal rights of women and girl seekers in the European Union*. Erişim adresi: <https://www.refworld.org/pdfid/59201c884.pdf>. Erişim tarihi: 17 Ocak 2020.
- Geçici Koruma Yönetmeliği*. (2014). T.C. Resmî Gazete, 6883, 22 Ekim 2014.
- Geçioğlu, A. R. (2018). *Evlilik uyumu-dindarlık ilişkisi: adana örneği*. Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- GİGM,(2020). Türkiye'de Yaşayan Geçici Koruma altındaki Suriye'lilerin istatistik verileri. Erişim adresi: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>. Erişim tarihi: 26 Nisan 2020.
- Gladding, S. T. (2011). *Aile Terapisi*. Ankara: PDR.
- Gordon, K. C., Baucom, D. H., Epstein, N., Burnett, C. K., & Rankin, L. A. (1999). The interaction between marital standarts and communication patterns: How does it contribute to marital adjustment? *Journal of Marital and Family Therapy*. 25(2), 211-223.
- Görgülü, M. (2019). *Evlü bireylerin iletişimci biçimleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gönül, S. (2020) Zorunlu göç ve toplumsal cinsiyet: Suriyeli kadınların evlilik deneyimleri. *Toplumsal cinsiyet perspektifinden Türkiye'de göç araştırmaları içinde*(s.80). Erişim adresi: https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/62876109/KİTAP_Toplumsal_Cinsiyet_perspektisinden_Turkiyede_goc_araştırma_ari20200408-55983-y4jyun.pdf. response-content-dispotion.
- Güleç, S. (2014). *Evlilik memnuniyetini yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler*. Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Günay, G., & Bener.(2011). Kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içi yaşamı algılama biçimleri, *Türkiye Sosyal Araştırmalar*, 153 (153).
- Günay, S. (2007). *Evlilik çatışması, nedensellik - sorumluluk yüklemeleri, eşlerin evlilik ilişkilerinden sağladıkları genel doyuma ilişkin görüşleri ve evliliğe ilişkin*

- değerlendirmeler arasındaki ilişkiler*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güren, A. S. (2017). *Evli ve çocuk sahibi çiftlerin evlilik uyumu, evlilik çatışması, yakın ilişki düzeyi ve yalnızlık düzeylerinin çocuk yetiştirme tutumları ile ilişkisi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Halaç, S., & Öz, F. (2014). Aile kavramına kuramsal bir bakış. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(2), 142-153.
- Hatipoğlu, S. Z. (1993). *Bazı demografik değişkenlerin ve evlilik çatışmasının evli eşlerin evlilik doyumundaki rolü*. Yüksek lisans tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Heppner, P. P. (1988). *The Problem Solving Inventory (PSI): Manual*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- IOM. (2009). *Göç terimleri sözlüğü*. İsviçre: Uluslar Arası Göç Örgütü.
- Jackson, G. L., Krull, J. L., Bradbury, T. N., & Karney, B. R. (2017). Household income and trajectories of marital satisfaction in early marriage. *Journal of Marriage and Family*, 79(3), 690-704.
- Karadağ, Ş. (2015). *Evlilik uyumu ilişkisinde aile içi iletişimin rolü: Konya örneği*. Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Karasu, M. A. (2016). Şanlıurfa'da yaşayan Suriyeli sığınmacıların kentle uyum sorunu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi*, 21(3), 995-1014.
- Kedikli, U. (2016). *Savaş suçları ve Suriye Krizi*. F. Taşdemir (Ed.), *Suriye Çatışma ve Uluslararası Hukuk (2.Bs)* içinde: Ankara: Nobel 303-304.
- Keskin, A. (2019). *Ortaokullardaki mülteci öğrencilere yönelik öğretmen ve öğrencilerin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Kılıç, S. M. (2019). *Evlilik uyumu ve doyumunun yordayıcısı olarak çocukluk çağı örselenme yaşantıları*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Koç, M., Görücü, İ., & Akbıyık, N. (2015). Suriyeli sığınmacılar ve istihdam problemleri. *Birey ve Toplum*, (5)1, 63-94.
- Koyuncu, A. (2014). *Kentin yeni misafiri suriyeliler*. Konya: Çizgi.
- Krausz, S. L. (1986). Sex roles within marriage. *Social Work*, 31 (6), 457-464.
- Litzinger, S., & Gordon, K. C. (2005). Exploring relationships among communication, sexual satisfaction, and marital satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 31 (5), 409-424.
- MAZLUMDER (2014). *Kamp dışında yaşayan Suriyeli kadın sığınmacılar Raporu*; Erişime: [http://mazlumder.org/webimage/MAZLUMDER%20KAMP%20DI%C5%9EİNDA%20YA%C5%9EAYAN%20KADIN%20SI%C4%9EINMACILAR%20RAPORU\(9\).pdf](http://mazlumder.org/webimage/MAZLUMDER%20KAMP%20DI%C5%9EİNDA%20YA%C5%9EAYAN%20KADIN%20SI%C4%9EINMACILAR%20RAPORU(9).pdf). Erişim tarihi: 10 Nisan 2020.

- Mourtada, R., Shlecht, J., & Dejong, J. (2017). A qualitative study exploring child marriage practices among Syrian conflict-affected populations in Lebanon. *Conflict and Health, 11*(1), 27.
- Murat, D. (2019). *Çiftler arasındaki evlilik uyumunun evli kalma sürelerine bağlı olarak beden algısı, kıskançlık düzeyleri ve akılcı olmayan inançları ile ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Okurcan, M. (2018). *Evlilikte çatışma stilleri ve evlilik uyum ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öcal, G. (2019). *Yardım arama davranışı gösteren ve göstermeyen çiftlerin evlilik uyumu ve yardım arama tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, T.C. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öner, D. Ş. (2013). *Evli bireylerin evlilik çatışması, çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özcebe, H., & Biçer, B. K. (2013). Önemli bir kız çocuk ve kadın sorunu: Çocuk evlilikler. *Türk Pediatri Arşivi, 48*(2), 86-93.
- Özdemir, E. (2017). Suriyeli mülteciler krizinin Türkiye'ye etkileri. *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları, 1*(3), 114-140.
- Öztoraman, S. (2019). *Experiences of syrian refugee women in turkey. a qualitative study on forced migration and positive chang*. Master's Thesis, Submitted To The Graduate School of Social Sciences of Bahçeşehir Üniversty, İstanbul.
- Öztürk, P. D., & Uluşahin, P. (2016). *Ruh sağlığı ve bozuklukları*. Ankara: Bayt Ltd.Şti.
- Reyhanlıoğlu, S. Ö. (2019). *Ankara'nın seçilmiş mahallerinde 24-60 yaş arası erkeklerin çocuk yaşta evlilikler konusundaki bazı tutum ve algıları*. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Rodoplu, A. (2019). *Evli çiftlerde evlilik uyumu ile cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sardoğan, M. E., & Karahan, T. F. (2005). Evli bireylere yönelik bir insan ilişkileri beceri eğitimi programının evli bireylerin evlilik uyum düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 38*(2), 89-102.
- Sayın, Y., Usanmaz, A. & Aslangiri, F. (2016). Uluslararası göç olgusu ve yol açtığı etkiler: Suriye göçü örneği. *KMÜ. Ekonomik Araştırmalar, 18*(31), 1-13.
- Soylu, N., & Ayaz, M. (2013). Adli değerlendirme için yönlendirilen küçük yaşta evlendirilmiş kız çocuklarının sosyodemografik özellikleri ve ruhsal değerlendirmesi. *Anadolu Psikiyatri, 14*(2), 136-144.
- Sönmez, Z. (2014). *Komşuda Kriz: Suriyeli Mülteciler*. İstanbul: İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi. Raporu.
- Stanley, S. M., Ragan, E. P., Rhoades, G. K., & Markman, H. J. (2012). Examining changes in relationship adjustment and life satisfaction in marriage. *Journal of Family Psychology, 26*(1), 165-170.

- Şahin, H. (2019). *Arap-İslam örfünde erken yaşta evlilik meselesi*. Yüksek lisans tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun
- Şahin, N., Happner, P. P., & Şahin, N. H. (1993). Psychometric properties of the problem solving inventory in a group of turkish university students, *Cognitive Therapy and Research*, 17 (4), 379-393.
- Şahinkaya, H. (2017). *Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'deki Hukuki Statüleri*: Yüksek lisans tezi. Katip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Şimşek, D. & İçduygu, A. (2017). Uluslararası göç, politika ve güvenlik. *Toplum ve Bilim*, 140, 6-10.
- Taşköprü, M. (2013). *Evlilik doyumu ile problem çözme becerileri, stresle başa çıkma ve evlilik süresi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tutarel, K.Ş., & Çavuşoğlu, Ş. (2006). Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki etkiler. *Aile ve Toplum* 8 (9) 61-68.
- Türk Medeni Kanunu. (2001), *T.C Resmî Gazete*, 4721, (22 Kasım 2001).
- Türküm, A. (2002). Stresle başa çıkma ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik* 2 (18), 25-34.
- UNICEF, (2016). *The state of the world's children a fair chance for every child*, Erişim:adresi:http://www.unicef.org/publication/files/UNICEF_SOWC_2016.pdf. Erişim tarihi: 07 Nisan 2020.
- Uzun, A. (2015). Günümüzün sosyal ve ekonomik sorunu olan Suriyelilerin mültesi ve ekonomi huku bakımından değerlendirilmesi, *Ankara Barosu*, 1(1), 107-120.
- Ünal, S. (2009). *Aile Psikolojisi ve Eğitimi*. Malatya: İnönü üniversitesi, İNUZEM Uzaktan Eğitim Yayını No: 2009-0012.
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu*. (2013). T.C. Resmî Gazete, 28615, 11 Nisan 2013.
- Yakıt, E., & Coşkun, A. M. (2014). Toplumsal açıdan çocuk yaşta evlilikler gerçeği: Hemşire ve ebeğin sorumluluğu. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma*, 11(3), 3-10.
- Yalçın, H. (2010). *Evlilik Okulu*. Ankara: Nobel.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki, *Eğitim ve Öğretim Araştırma*, 3 (1), 251-523.
- Yılmaz, A., & Avcı, İ. A. (2015). 15-49 yaş grubu evli kadınların bazı toplumsal cinsiyet özellikleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişki. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri*, 4(2), 180-193.
- Yüksel, Ö. (2013). *Kadınlarda evlilik uyumu ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişki; stresle baş etme biçimleri ve toplumsal cinsiyet rolü tutumlarının aracı rolleri*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Gülcan ÜSTÜNDAĞ
Doğum Yeri ve Tarihi : BİTLİS/TATVAN-1983
E-posta Adresi : gulcan.ustundag5759@gmail.com

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :2017, KTO Karatay Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü.
Yüksek Lisans Öğrenimi : 2020, KTO Karatay Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı Tezli Yüksek Lisans.

Bildiği Yabancı Diller : Arapça, İngilizce, Kürtçe

Bilimsel Faaliyetleri : -

İş Deneyimi

Stajlar :2016, Stajyer Sosyal Hizmet Uzmanı, Konya DR. İsmail Işık Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkez Müdürlüğü.

2016, Stajyer Sosyal Hizmet Uzmanı, Meram Sosyal Hizmet Merkezi (Sosyal Destek Birimi).

2017, Stajyer Sosyal Hizmet Uzmanı, Konya Özel Yazır Engelli Bakım Merkezi.

Projeler : 2017, Gönüllü, Lösev Sosyal sorumluluk projesi.

Çalıştığı Kurumlar : 2017 (Halen devam etmektedir.) Sığınmacılar ve Göçmelerle Dayanışma Derneği.

2017, Sosyal Hizmet Uzmanı, Yazır Engelli Bakım Merkezi.

2007-2014, Veri Giriş Kontrol İşletmeni, Bitlis-Tatvan
Devlet Hastanesi.

Tarih : 24/06/2020 (SAVUNMA TARİHİ)

EKLER

EK- 1 EVLİLİK YAŞAM ANKETİ (ilk 7 soru)

Bu anket evli eşler arasındaki anlaşmazlık konularını saptamak amacıyla hazırlanmıştır. Sizden istenen, ankette yer alan konuların her biri için eşinizle aranızda bu konuda bir anlaşmazlık olup olmadığına karar vermeniz ve eşinizle aranızda böyle bir durum yok ise “Böyle bir durum yok” seçeneğini, var ama bu durum aranızda bir gerginlik yaratmıyor ise “Var ama hiç gerginlik yaratmıyor” seçeneğini, var ve bu durum eşinizle aranızda bir gerginlik yaratıyor ise, ne sıklıkta gerginlik yarattığını “Yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor” ve “Günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor” seçeneklerinden sizin için en uygun en uygun olana (x) işareti koyarak belirtmenizdir.

KONULAR	Böyle bir durum yok	Var ama hiç gerginlik yaratmıyor	Yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor
1-) Bir yere giderken geç hazırlanma.						
2-) Buluşma saatlerine geç kalma.						
3-) Özel günleri (doğum günü, evlilik yıldönümü vb.) unutmama.						
4-) Giyim biçimine ve saç şekline karışma.						
5-)Verdiği sözü tutmama.						
6-) Yapılan bir işi veya davranışı beğendiğini söylememe.						
7-) İsteklere ve ihtiyaçlara karşı duyarsız olma ve aldırmama.						

EK-2 STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI ÖLÇEĞİ (ilk 9 soru)

Bu ölçek kişilerin yaşamlarındaki sıkıntılar ve stresle başa çıkmak için neler yaptıklarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Lütfen sizin için sıkıntı ya da stres oluşturan olayları düşünerek bu sıkıntılarımızla başa çıkmak için **GENELLİKLE NELER YAPTIĞINIZI** hatırlayın ve aşağıdaki davranışların sizi tanımlama ya da size uygunluk derecesini işaretleyin.

Herhangi bir davranış size **uygun değilse**“hiç”in altına, **çok uygun** ise “her zaman”ın altına (X) işareti koyun.

Bir sıkıntım olduğunda	Hiçbir zaman	Bazen	Genellikle	Her zaman
1-Kimsenin bilmesini istemem.				
2-İyimser olmaya çalışırım.				
3-Bir mucize olmasını beklerim.				
4-Olayları büyütmeyp üzerinde durmamaya çalışırım.				
5-Başta gelen çekilir diye düşünürüm.				
6-Sakin kafayla düşünmeye, öfkelenmemeye çalışırım.				
7-Kendimi kapana sıkışmış gibi hissedirim.				
8-Olayın/olayların değerlendirmesini yaparak en iyi kararı vermeye çalışırım.				
9-İçinde bulunduğum kötü durumu kimsenin bilmesini istemem.				

EK-3 PROBLEM ÇÖZME ENVANTERİ (ilk 5 soru)

Bu envanterin amacı, günlük yaşantınızdaki problemlerinize (sorunlarınıza) genel olarak nasıl tepki gösterdiğinizi belirlemeye çalışmaktır. Sözü ettiğimiz bu problemler, matematik ya da fen derslerinizdeki alışmış olduğunuz problemlerden farklıdır. Bunlar, kendini karamsar hissetme, arkadaşlarla geçinememe, bir mesleğe yönelme konusunda yaşanan belirsizlikler ya da boşanıp boşanmama gibi karar verilmesi zor konularda ve hepimizin başına gelebilecek türden sorunlardır. Lütfen aşağıdaki maddeleri elinizden geldiğince samimiyetle ve bu tür sorunlarla karşılaştığınızda tipik olarak nasıl davrandığınızı göz önünde bulundurarak cevaplandırın. Cevaplarınızı, bu tür problemlerin nasıl çözülmesi gerektiğini düşünerek değil, **böyle sorunlarla karşılaştığınızda gerçekten ne yaptığınızı düşünerek** vermeniz gerekmektedir. Bunu yapabilmek için kolay bir yol olarak her soru için kendinize şu soruyu sorun: “Burada sözü edilen davranışı be ne sıklıkla yaparım?”.

Yanıtlarınızı aşağıdaki ölçeğe göre değerlendirin:

<i>1. Hep böyle davranırım</i>	<i>4. Arada sırada böyle davranırım</i>
<i>2. Çoğunlukla böyle davranırım</i>	<i>5. Ender olarak böyle davranırım</i>
<i>3. Sıklıkla böyle davranırım</i>	<i>6. Hiç böyle davranmam</i>

Ne kadar sıklıkla böyle davranırsınız?

	Hep	Hiç
1. Bir sorunumu çözmek için kullandığım çözüm yolları başarısız ise bunların neden başarısız olduğunu araştırmam*	(1) (2) (3) (4) (5) (6)	
2. Zor bir sorunla karşılaştığımda ne olduğunu tam olarak belirleyebilmek için nasıl bilgi toplayacağımı uzun boylu düşünmem.*	(1) (2) (3) (4) (5) (6)	
3. Bir sorunumu çözmek için gösterdiğim ilk çabalar başarısız olursa o sorun ile başa çıkabileceğimden şüpheye düşerim.*	(1) (2) (3) (4) (5) (6)	
4. Bir sorunumu çözdükten sonra bu sorunu çözerken neyin işe yaradığını, neyin yaramadığını ayrıntılı olarak düşünmem.*	(1) (2) (3) (4) (5) (6)	
5. Sorunlarımı çözmeye konusunda genellikle yaratıcı ve etkili çözümler üretebilirim.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)	

EK-4 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın katılımcılar; Aşağıda sizi tanımamıza yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın güvenilirliği açısından önem taşımaktadır. Test üzerinde kimliğinizi belirten herhangi bir soru bulunmamaktadır. Bu nedenle her soru için mümkün olduğunuzca samimi bir şekilde size uyan cevabı işaretleyiniz. Lütfen her maddeyi cevaplandırduğunuzdan emin olun.

Katılımınız için teşekkür ederim.

1. Kaç yaşındasınız?

2. Cinsiyetiniz () Kadın

3. Kaç yıldır Türkiye yaşıyorsunuz?

() 6ay-1 yıl () 1-3 yıl () 3 ve daha fazla

4. Eğitim durumunuz nedir?

() İlkokul terk () İlkokul mezunu () Ortaokul terk () Ortaokul mezunu

() Lise terk () Lise mezunu () Üniversite veya yüksekokul mezunu () Lisans Üstü

5. Ailenizin aylık geliri nedir?

() 1.500 TL ve altı () 1.500-2.000 TL arası () 2.001-2.500 TL arası () 2.501-3.000 TL arası

6. Kaç yıllık evlisiniz?,

7. Evlenme yaşıınız?

8. Eşinizle akrabalık durumunuz var mı?

9. Çocuğunuz var mı? Varsa kaç tane var?

() Yok () Var.....

10. Evinizde kaç kişiyle yaşıyorsunuz?

Kendiniz eşiniz ve çocuklarınız dışında sizinle yaşayan aile üyeleri kimlerdir?
.....

11. Evliliğınızden memnun musunuz?

() Evet () Hayır

12. Eşinizle sorumlulukları paylaşıyor musunuz?

() Evet () Hayır

EK-5 AYDINLATILMIŞ ONAM

Bu alıŐma, KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı Multidisipliner Yüksek Lisans Programı tarafından gerçekleştirilen bir çalıŐmadır.

Bu çalışmanın amacı Suriyeli, ocuk yaşta evlenen 18-22 yaş arası kadınların evlilik uyumları ve yaşadıkları ilişki problemlerinin değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda erken yaşta evlenen Suriyeli kadınların evlilik uyumu olgusuna etki eden deđerŐkenler ve alt boyutları incelemektir.

Anket tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiştir. Anket formunda kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Size ait bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Çalışmadan elde edilen veriler yalnızca istatistik veri olarak kullanılacaktır. Yanıtlarınızı içten ve doğru olarak vermeniz bu anket sonuçlarının toplum için yararlı bir bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır.

Yardımlarınız için çok teşekkür ederim.

Gönüllü Katılımcı

Shu. Gülcan stndağ

EK-6 TERCÜMAN ONAY DİLEKÇESİ

(TÜRKÇEDEN ARAPÇAYA TERCÜMEDİR)

موافقة مسبقة

يتم إجراء هذه الدراسة من قبل برنامج الدراسات العليا للإرشاد الاسري المتعددة التخصصات بجامعة
KTO/ كاراتاي للعلوم الإجتماعية.

الهدف من هذه الدراسة هو تقييم المشاكل الزوجية التي يعيشها النساء السوريات اللاني يتزوجن في سن الطفولة
والتي تتراوح أعمارهن ما بين 18-22 عاماً .

وفقاً لذلك ، يتم فحص المتغيرات والأبعاد الفرعية التي تؤثر على ظاهرة التكيف الزوجي للمرأة السورية المتزوجة
في سن مبكرة.

وقد نظم هذا الاستبيان محضناً لأغراض علمية. لن يحتوي الاستبيان الخاص بك على بيانات الهوية الخاصة بك
سيتم الاحتفاظ بمعلوماتك في سرية تامة. سيتم استخدام البيانات التي تم الحصول عليها من الدراسة فقط كبيانات
إحصائية.

إن تقديم إجاباتك بصدق وبشكل صحيح سوف يضمن أن نتائج الاستطلاع هذه هي معلومات مفيدة للمجتمع.

شكراً جزيلاً لمساعدتك

المشارك المتطوع

كولجان اوستن داغ / أخصائية الخدمة الاجتماعية

Tercüme edilmek üzere bana verilen (TÜRKÇE) dilindeki belgeyi (ARAPÇA) diline tam ve
doğru olarak çevirdiğimi beyan ederim. 25/07/2019

Yeminli Tercüman
Haşim ELBEYLİ

EK 7 – GÖNÜLLÜ TERCÜMAN DİLEKÇİSİ

Ben SGDD-ASAM MSC Ofisinde 26.10.2017

tarihinden itibaren tercüman olarak çalışmaktayım.
Merkezimizde Sosyal Hizmet Uzmanı olarak görev yapan
GÜLCAN ÜSTÜNDAĞ'ın çalışmakta olduğu bilimsel
araştırma konusu "Çocuk yaşta evlilik gerçekleştiren
Suriyeli Kadınların evlilik uyumu ve yaşadıkları ilişki
problemlerinin değerlendirilmesi (Konya örneği) adlı
çalışmada araştırma süresinde SGDD-ASAM Konya
MSC ofisinde yapılacak olan bilimsel araştırma çalışmasında
gönüllü olarak Arapça tercümanlık desteği sağlayacağım

Farah Al-SAMMARRAIE

EK – 8 ARAŞTIRMA İZİN DİLEKÇESİ

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : 62103649-000-E.59443
Konu : İzin Talebi

23/09/2019

Sn. Gülcan ÜSTÜNDAĞ
(Sahibiata Mah. Mimarkelük. Sok. No:1 Meram/KONYA)

İlgi : 10.09.2019 tarihli ve sayılı yazınız.

İlgi yazıda, Konya Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Gülcan ÜSTÜNDAĞ'ın "Çocuk Yaşta Evlilik Gerçekleştirilen 18-22 Yaş arası Suriyeli Kadınların Evlilik Uyumu ve Yaşadıkları İlişki Problemlerinin Değerlendirilmesi Konya Örneği" isimli tez çalışması için 18-22 yaş arasındaki Suriyeli kadınlarla çalışma yapılabilmesi için gerekli iznin verilmesi talep edilmektedir.

Bu kapsamda anket soruları incelenmiş olup; 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 94 üncü maddesi ile 2014/6883 karar sayılı Geçici Koruma Yönetmeliği 51 inci maddesinde belirtilen gizlilik ilkelerine gerekli hassasiyetin gösterilmesi, din, mezhep, etnik gruba mensubiyet, siyasi görüş gibi hassas bilgilerin istenmemesi, çalışmalar esnasında ses/video kaydı alınmaması ve çalışma çıktılarının konuyla ilgisi olmayan üçüncü taraflarla paylaşılmaması kaydı ile çalışma uygun değerlendirilmiştir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Mehmet Sinan YILDIZ
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (wOY7cC-Bv1XFW-k1Vkwa-4i1q60-UqAswAsL) kodunu yazınız.

Lalegöl Çamlıca Mahallesi 122.sk. No: 4, 06370 Yenimahalle/ Ankara
Telefon No: (312)422 05 00 Faks No: (312)422 09 00
e-Posta: gocpolitikaveprojeleridaresi@goc.gov.tr İnternet Adresi: <https://www.goc.gov.tr>

Bilgi için: Sultan Merve KÜÇÜKİKİZ
Göç Uzman Yardımcısı
Telefon No:

EK – 9 ETİK KURUL ONAYI

T.C.
KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ DIŞI ARAŞTIRMALAR ETİK KURUL KARARI

Toplantı Sayısı: 4

Toplantı Tarihi: 08-05-2019

Karar Sayısı:2019/0031: Dr. Öğr. Üyesi Hatice YALÇIN' ın "Çocuk Yaşta Evlilik Gerçekleştirmiş 18-22 Yaş Arası Suriyeli Kadınların Evlilik Uyumu ve Yaşadıkları İlişki Problemlerinin Değerlendirilmesi Konya Örneği" başlıklı araştırma projesi çalışması ile ilgili 24.04.2019 tarihli dilekçesi ve ekleri görüşüldü.

Görüşme sonucunda araştırma projesi çalışmasının Dr. Öğr. Üyesi Hatice YALÇIN' ın sorumluluğunda yürütülmesinin uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.
Not: Çalışma ile ilgili gerekli izin ve yasal sorumluluk araştırmacılara aittir.

Sorumlu Araştırmacı : Dr. Öğr. Üyesi Hatice YALÇIN
Yardımcı Araştırmacı: Gülcan ÜSTÜNDAĞ

ASLI GİBİDİR
13.05.2019

Prof. Dr. Taner ZIYLAN

İlaç ve Tıbbi Cihaz Dışı Araştırmalar
Etik Kurul Başkanı